

lájának nemcsak megélhetését biztosítja, de módot nyújtott arra is, hogy művészeti hajlamainak gond nélkül élhessen. Nem is hanyagolta el ezeket, sőt évről évre több szenvedéllyel s szerencsével folytatta művészeti tanulmányait, melyek által teljesen önére jutott a művészet oly magas fokára, minőt a rajztanodák- és műakademiákban szerzett oklevelek csak ritkán mutathatnak.

Itt, e kis városban s a sok ismerős közt a legkülönbözőbb megrendeléseket nyerte, úgy hogy tájképeket, arcképeket, díszményeket, történelmi jeleneteket vegyesen kellett festenie, majd víz- és olajfestékben, majd falra. Néha építészettel is foglalkozott; majd köre rajzolt, rézbe vésett, idomított, faragott homokkőben és márványban. Valódi mintaképe egy középkori művésznek, ki maga szobrász, festész, aranyozó, és mind ezt ugyanazon ügyességgel végzi! Bár tagadhatatlan, hogy ily sokoldalú foglalkozás hátrányokkal is jár, s az egyes műszakban való tökély rovására esik; azonban Stornót későbbi működése és helyreállítási munkálatai közt épen ez segítette leginkább arra, hogy terveinek kivitelében a vállalkozókat és a munkásokat is szakértőleg tudta ellenőrizni, s munkáikat irányozni.

Nemcsak Sopronban talált művésznök ez időtájt elismerést, tudtak róla Bécsben is, honnan gyakran nyert megrendeléseket. Híre mindinkább terjedt. Dolgozatai alapján a bécsi múzeumek cs. kir. bizottsága, s a műipari muzeum tagjaik közé vették fel; itthon pedig Pejacsevics László, Julián és Gábor grófok sok megrendeléssel foglalkoztatták.

Hajlana mindinkább a vallási szakhoz vonzotta. A soproni benzések templomában, Klempán, Egyházasfaluban, Kopházon, Petőházon, Farádon, Bükkön, Ladonyban, Szt.-Endrén stb. vannak tőle oltárképek; de épen ezek sikere ösztönzék, hogy valami nagyobb művön is megkísérelje tehetségét.

Az első, ki Storno-t kellőleg méltányolta Rach Sal. Ferencz, akkor soproni lelkész, (jelenleg a káptalan prépostja,) volt, ki az ősrégi sz. Mihály templom restaurációját bízta rá. E góthkori egyház és stilszerű helyreállításának feladata annál nehezebb volt, mivel Storno fölfevé magában, hogy mindent ott helyt, Sopronban készített hozzá. Művészeink rendszeresen visszajednek egy építészeti-páholy alapításának nehézségeitől; de Storno nem fáradt bele, hogy a kőfaragót, asztalost, lakost, stb., kik mesterségükben elég ügyesek valának, de a gothika mesterfogásairól mitsem tudtak, tanítsa és ezen egyházi művészet titkaiba avassa.

1866-ban elkészült a soproni sz. Mihály temploma, melylyel Storno képességét nagyobb művek létesítésére is bebizonyította. Következésképpen az lett, hogy Kruesz Krizosztom, a pannonhalmi főpát, a sz.-mártoni, ősrégi főgyház helyreállításához készített tervezettel őt bízta meg. A terv elkészült, el is fogadtatott és a nagy mű maga is végrehajtott nyolcz év alatt.

Közben több apróbb munkát is végzett Storno. Így 1869-ben a Gődöllő melletti, mácsai királyi vadászkastély festészeti részére hivatott meg a pénzügyminiszterium által; majd a győri püspök, Zalka János a soproni sz. Mihály temploma és a győri

papnöveldei kápolna számára rendelt nála oltárokat; a műemlékek országos bizottsága meghagyásából pedig a löcsei főtemplomban két régi képesportot hozott helyre.

Samassa József akkor szepesi püspök megbízásából a főgyházi Zápolya-kápolnát Besztercebányán szent Borbála és Erzsébet kápolnáit és a jánosii apátság templom szentélyét, és pedig ez utóbbit minden díj nélkül, csak az apát, Rómer Flóris iránti barátságából díszítette föl esetével.

De ki győzné mind felszámolni utóbbi munkáit, mint a nagy-ölbői templom helyreállítását, Kisfaludy Sándor „Csobáncz”-ához, valamint szent László legendájához készült illusztrációit, s azon számos fülvételt, melyeket az akadémia archaeologiai bizottságának megbízásából készített. Körütnyi alatt mind inkább teltek rajzkönyvei is, melyek hazai műemlékeink valódi tárházai. Fölvételei nemcsak a legkisebb vonásig hűk, de egyszersemind a tárgyak szellemét is visszavarázslók. Nemesak mi mondjuk, hogy alig van, ki találóbban tud stilszerűleg rajzolni, mint Storno: mondják és vallják még szomszédosaink közt a szakértők is. És a mi a kitartást, a munkakedvet illeti, alig hiszem, hogy őt valaki a legforróbb nap munkája után kifáradva látta volna.

A haza határain kívül is, különösen Ausztriában jól ismerik Storno műveit, kinek külföldi vállalatai közül ezuttal csak a tulni románok temető-kápolna nagyhirű falfestményeit és az olmtüzi főkáptalan szent Borbála kápolnájának díszítését említjük föl, mely utóbbiért a pápától szent Szilveszter rendjét nyerte.

E fáradhatatlan munkás életnek valamennyi közt fömve marad a pannonhalmi egyház restaurációja, mert ebben nemcsak a vakolattal bemázolt legzebb faragványokat kellett burkaiktól megtisztítani, nemcsak a törmelékkel töltött, roskadással fenyegető falakat és ivgerinceket kiváltani, illetőleg pótolni, inkább gyarapítani, hanem a főpát nemes intenciói szerint a falakat, az ablakokat festményekkel kellett ellátni, az izlésnélküli, e templomba nem illő renaissance-stylű oltárokat, szöszéket, padokat stb. stilszerűekkel kellett fölcserélni. Mindezek az újabb kor tévedéseiből, és főleg azon korszakból valók voltak, midőn a szerzet beszűntetése alkalmával az alapítványi tisztek uralkodtak Pannonhalmán.

De volt egy más és pedig mindezeknél nagyobb baj. Midőn a kolostor és a templom szűkké vált, midőn a rend új könyvtárhoz készített tervet, és ezeknek kivételére tetemes összegeket ajánlott fel, még akkoriban senki sem gondolt a román vagy goth stylen épült emlékeknek helyes restaurációjára. A főtemplom régi keleti fala, gyönyörű, gazdag faragványokkal díszített tölcser alakú kapuzatával, ledöntették. A régi egyház elé modern tömör torony épült, melynek boltjai és kerülete épen a templomhoz nem illő boltozatokkal és fölötté gyalog gypszalakokkal díszítettek. E botrányt eltávolítani, és a remekizlésű templom nyugati részét a többivel egyeztetni: volt Storno feladatának legkényesebb része, melynek megoldása neki közbánulatra teljesen sikerült.

Míg más építész leginkább az építménnyel foglalkozik s az emléket díszítését és a kellő készletekkel való ellátását mű-

vészársaira bizza, Storno egyöntetűség tekintetéből és bámulatos sokoldalúságával a legkisebb részletekig mindent maga tervez, mindennek helyes kivitelére szakértőleg maga figyel.

Mellékelt rajzunk egyik lapját ábrázolja azon egyszerű díszmunkának, melyet az áldozatkész főpát, a nagyműveltségű Kruesz Krizosztom vendégeinek a templom felszentelése alkalmával „Emléklapok” czime alatt nyújtott, s mely Stornótól rajzolt 15, köztük több remekül színezett nagy táblából áll.

A megújított templom fölolvatásakor, f. évi augusztus 27-én, a művész fejedelmi kitüntetésben is részesült: József főherceg, a király képviselője az ünnepélyen, maga tüzte Storno mellé a király által küldött Ferencz-József-rend lovagkeresztjét, eddigi zajtalan, de ép oly sikeres működésének elismerésül.

A megújított templomból képünkön csak a főoltár helyét, fényes boltozatával, festett üvegü ablakaival, a hazánkban egyedüli sátras oltárral, az altemplomba való lemenettel látjuk, a mellékhajók, hasonló fényesek és ugyanazon izléssel felszerelve csak kevésbé tűnnek fel, részletesebben a munka más rajzain láthatók.

E fényes, ma már hazánkban egyik legdíszesebb főgyház leírása maga egy monographiát követelne, de amugy sem fog a toll, az ecset, a rajzoló helyes fogalmat nyújtani a keresztényen művészet remekeiben gyönyörködőknek. Hajdan a magyar főnemesség Szt.-Mártonba, mint hazánk egyik fő szenthelyére zarándokolt, és a fő fő urak nem restelték a márvány oszlopokba otléltük emléket karcolni. S a ki még a keresztényen művészet iránt fel tud buzdulni, és a majdnem kilencszáz éves szentélyben szívesen elmélkedik hazája szerencsés múltjáról és mint ohajtjuk, boldogabb jövőjéről, menjen fel a szent hegyre, élvezze a tudós és művelt szerzetesek körében a magyar vendégszeretetet, és lelke emelkedni fog a mult és emlékében, s örömmel és elismeréssel fog gondolni a művészre, ki e műemléket ismét méltó alakba öltöztette.

—m—i—

A gonosz kosár.

(Károlyi vers.)

Rosz gyermekek,
Rettegjetek!
Az ablak zörren, oda ki
Leselkedik ám valaki,
Setét daróc-subája van,
Reng ősz szakálla zordonan.
Kezébe görcsös bot, gamós,
Nyír-sóprús éles és csomós.
A hátán rengeteg kosár,
Mély öble tán zsákmányra vár.
Kancsal szemre, a mint beles,
Ugy villog, vajjon mit keres?
A mit keres, azt majd lel itt:
Kosara könnyen megtelik.
Rosz gyermek itt elég van, oh,
Csak erre, erre, vén Manó!
Ha ezt keressz, nem félsz, találsz;
Aval fordul fel itt a ház!
Egyik ordít, másik nyafog,
Ez tör-zúz mindent, mibe fog,
Az engedetlen, ez makacs;
Van itt mivel teljék a kas,
Csak radd be mind, ne válogass!
Nem bá' m akárhová viszed.

S a vén Manó jó — s összeszed
Egymásra sok rosz lányt s fiut.
S az utra, hogy megint kijut,
Csak vízi őket kosarával
Havas mezőn, jég-bérczen által,
Túl városon, túl falukon,
Véges-vegetlen mély uton,
És árkon-berken, tuskón-bokron
Mig haza ér . . . S vajj! hol van otthon,
Hát csak az ördög konyhájába!
Mert épen annak a kuktájára!
Rosz gyermekek,
Rettegjetek!
Előle nem bujhattok el
Az anyátok szoknyája mellett!
Rátok talál, kézügybe' lel,
S kosarába dug, ha meglehet!

Jó gyermekek,
Ne féljétek!
Nem oly rosz ő, milyennek látszik,
Arccán a zord redők megett
Olykor nyájas mosoly is játszik,
Kivált ha lát jó gyermekeket.
Jó gyermekeket szereti;
S nem csak az az egy van neki:
Másik kosara is van ám még,
És abba' van sok, sok ajándék.
Mit jó fia meg jó leány
Szeme-szája csak megkíván:
Fiúnak puska, paripa,
Leánynak függő, hajas baba,
Könyv ennek is, meg annak is;
Vagy a minék a kis hamis
Jobban örül: kalcics, dió,
Mézes báb, s minden a mi jó.
És kosara kifogyhatatlan,
Ürül, telik egy gondolatban.
Százszor ürül, százszor telik
Egy éjjel, estől reggelig,
S abból minden házhöz kijut,
Hol jó leányt lel s jó fiut.
Jó gyermekek,
Örüljétek!
Rátok az öreg nem nehezelt,
Nem is dug gonosz kosarába,
Elétek önti a mi drága
És üres kézzel nem ereszt el.

Szász Károly.

Archimedes pontja.

Elbeszélés.

Ira

Törs Kálmán.

(Folytatás.)

Tálemum uramnak egy idő óta valami nagyon megfekszi begyét.

— Virtuskám, kincsem, mért is kedvezel te annyira annak a rosz kölyöknek? — kérde egyszer Tálemum uram a maga élete párját. — Akárhová mégy, mindig magaddal viszed. Egészen elfogod a tanulástól.

Tálemum uram csak akkor beszélt diáklul, ha imponálni akart, a minthogy a rakonzátlanok mesterinasokat mindig is ágy alá kergette, ha jól megropogtatva az r-eket, rájuk rivalt: „Arrma virrumque cano Trrojae qui prrimus ab orris.” De ha nyájaskodott, csak úgy el tudott beszélni magyarul, mint valami közönséges ember.

Most is bizalomra akarta hangolni a kincsem Virtust, beszélt hát vele az asszony-személy előtt is megérthető nyelven. — Nem én fogom el a tanulástól — válaszolt az asszony — hanem kegyelmed, a ki mindig azt zümmögi a fülebe, hogy mit tanuljon az olyan, a kiben tálemum van. Pedig Gabikában van ám tálemum.

— Van bizony a hunczutságra — mondá Tálemum uram, szép gondosan egyengetvén térdén azt a veres pruszlikot,

melynek a hátára épen most fogja fölvarni vékony, nyalka sujtásból ezt a nagy jelentőségű szót, hogy „ANNO.” A buta paraszt meg se érti. Azt hiszi tulipán.

— De hát hova is kóborogtok ti együtt minden áldott este? kérde aztán oldalpillantást vetve az asszonyra.

— Hová! én édes istenem! hát hol ide, hol oda. Csak nem ülhet az ember mindig a suton — válaszolt a Virtus vállvonitva. — Ejnye de kíváncsivá is lettél egyszerre, galambom.

Tálemum uram sejtette e hangból, hogy most aligha meg nem sértette a Virtust, alkalmatlan kíváncsiságával. Olyankor szokott az vele per tu beszélni.

— No no, azért ne nehezted, lelkem Virtus, hiszen csak kérdezlek — mondá engesztelődve.

— No azért! — felelt a Virtus s úgy becsapta maga után az ajtót, hogy bele rengett az ablak. Nem is igazi virtus az olyan, a melyik fel nem tud fortyanni hébe-hóba.

Tálemum uram is ebben a véleményben lehetett, mert hideg vérrel megselekedte az ANNO-t, s még egy jókora foltot is vetett egy másik ujjára, a nélkül, hogy feltekintett volna. Csak mikor omlott hazafelé az iskolából a diák-sereg, akkor tette félre a munkát, s a mint belépett Gabi, annak megfogta a kezét s bevezette a benyilóba, betevén maga után annak az ajtaját.

A Gabi élhetett valami gyanupörrel, mert félszemmel oda sandalított a majstrom kezére. A röfre volt kíváncsi nyilván.

Tálemum uram maga elé állította — Responde mihi sincere, felelj nekem igazán: hol voltál tegnap vacsora után? — Én — én? hát a néni elvitt magával, felelé a gyermek meglepetten.

— Taceas asine! — rivalt rá az inquisitor — azt ugys tudom. De hová vitt? — A — a — Kókákéhoz, tollat fosztani.

— Mendacium! mendacium horribile! Az nem igaz! — tombolt Tálemum uram haragosan — mondd meg mindjárt, arrma virrum —

— I — i — igen is — hebegé Gabi megszeppenve — nem voltunk sehol el a háztól.

— Nem-e? Tamen clamavi! Kibálatam utánatok. Meg kellett, hogy halljátok, ha itt voltok.

— Hallottuk is — felelt a gyermek csaknem sirva.

— Hát mért nem termettetek elő azonnal, cur non advenistis statim, he?

— Mert a néni nem akarta, hogy Tálemum bácsi megtudja, hogy a kertben vagyunk. Azt mondta, hogy még roszat találna gondolni, hogy mit kerestünk a kertben.

— Azt kérdezem is! Dicas mihi frater, mit kerestetek a kertben? — kérde Tálemum uram egészen kikelve a képéből.

— Öríztiük az epret, hogy el ne lopják — felelt a fiu nyugtalan.

— Ugy? tehát az epret? most tavaszszal? mikor virit? na jól van! most pedig ülj le ide. Meg nem mocezansz innen. Hic manebis, a mig hivlak.

Gabi bizony áristomba került. Tálemum uram pedig visszakuporodott a varró asztalhoz s alkonyatig szépen elintézt még egynehány ANNO-t.

Szép holdvilágos este volt. Azokból a csendes későtavaszi estékből való, a mikor

a természet többé nem gyermek-korát, hanem ifjkorát éli.

A levegő illatos volt az akácvirágtól, a cserebogár pedig, mint meg vagyon írva, neki ment a falnak.

A faluvégről behangzott a szőlőkötözésből hazatérő lányok és legények dala.

Tálemum uram letette a varrást, nyugott nyújtózott, aztán végig kefélt a kávészin kaputrátok a tenyerivel s kezdett belebujni. A mi szerencsésen sikerült is félig.

— Talán bizony vizitába készül kegyelmed? — kérde Virtus asszony, látva a rendkívüli készülődést.

— Abba hát, aranyom, — mondá Tálemum uram, nagy buzgósággal keresve az összeszorított öklével a kabát másik ujját, melyet sehogy se sikerült megtalálnia. Hol az oldalzebébe, hol a gallérjába dugdosta a kezét. — Csak nem ülhet az ember mindig idehaza a suton — tevé hozzá nagy ravaszul.

— Üm! — gondolá magában Virtus asszony — ez aligha tromf nem akar lenni.

— Tudod, galambom, — folytatá a férjem uram — unalmas az embernek idehaza, ugy magában. Hanem ha velem akarsz jönni, hát jöhetsz.

— Hová? — kérde Virtus asszony meghökkenve.

— Hát akár ide, akár oda, — ravaszkodék Tálemum uram, nem bánom én, ha Kókákéhoz megýünk is.

— Én ma nem megyek Kókákéhoz — felelt az asszony dureszán, — eszemben sincs.

— Nem bánom én, lelkem Virtusom; menjünk hát a hova te akarsz. Nekem az a fő, hogy együtt lehessen veled. Mivel-hogy pedig te nem szeretsz itthon, hát megyek veled. Nem örülsz neki?

Virtus asszony pedig dehogya is örült. Sőt valósággal zavarba jött volna, ha benne is nem több a tálemum, mint a virtus. Így azonban feltalálta magát, s az asszonyok rendes fogásához folyamodván, mondá:

— Én pedig ma itthon maradok! Semmi kedvem valahová menni. Ha együtt akarsz maradni velem, ülj meg a helyeden s maradj idehaza te is.

— Azt már nem teszem, szívem tubarózsám Virtus, — válaszolt Tálemum uram a kabáttal való küzködésében egészen kifordítván a kabátnak még leelőgóját, belésével kifelé — ha már egyszer így nekikészültem, én megyek. Nem jössz: maradsz.

— Kegyelmed az ur a maga házánil, tehet, a mit akar — válaszolt az asszony jámbor megnyugvással s buzgón segített feladni urára a megkínzott kabátot.

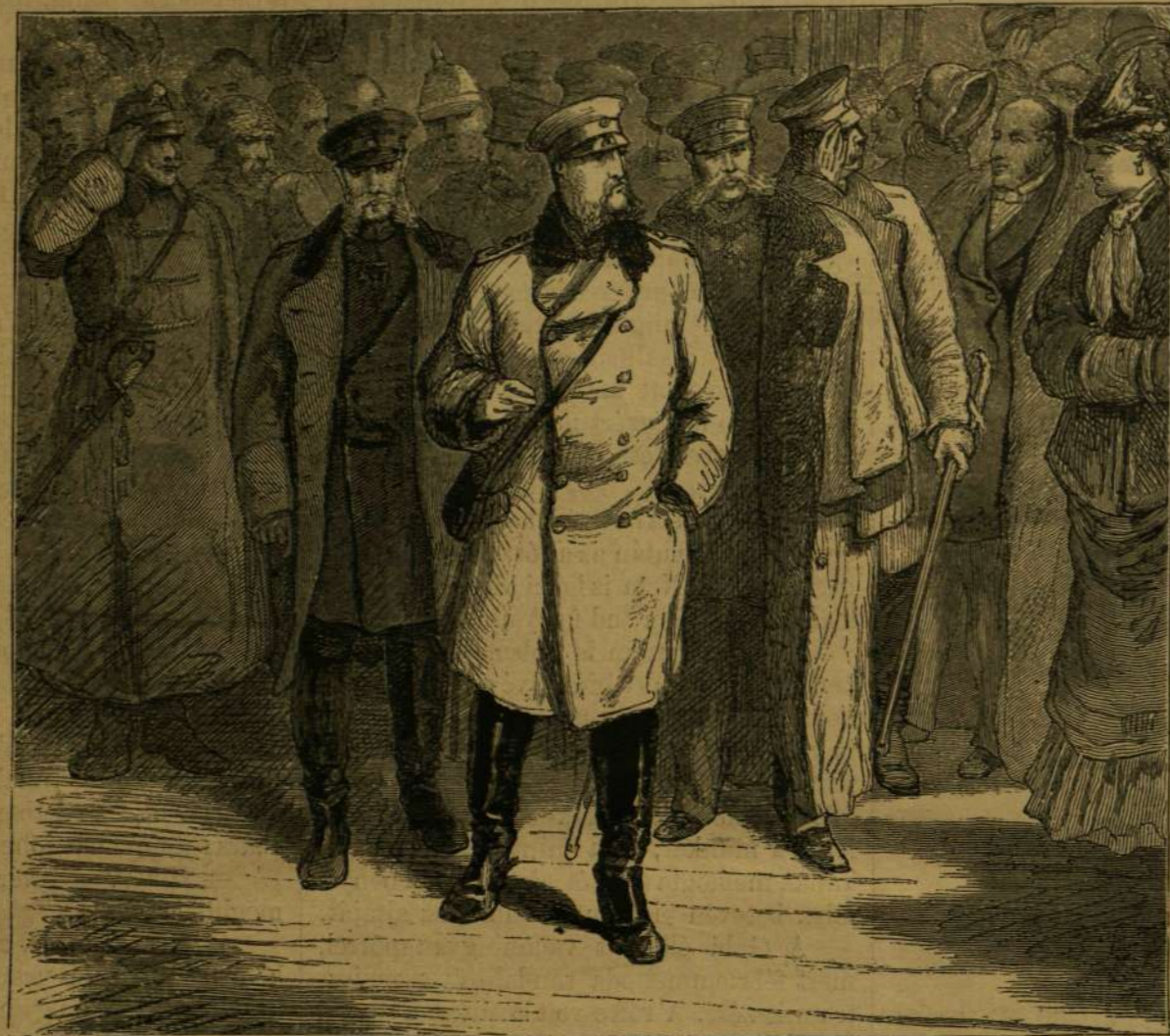
De el nem felejté megkérdezni:

— Aztán haza vájram vacsorára?

— Azt ne tedd, szerelmezes lelkem Virtuskám — sietett válaszolni Tálemum uram, s azzal megesókolván szép híves társát, kezébe vett egy jókora fustélyt — a kuttyák ellen — s azzal megindult kifelé.

Virtus asszony pedig alig várta, hogy elhaladjon az ablak alatt, hirtelen betaszította a benyiló ajtaját, mely most Gábor urnak szolgál vala szomorúan börtönül.

Gábor urfi ott feküdt az ágyon végig, elterülve s álmodta a boldogok álmait, és meg se álmodta, hogy ő most áristomban alszik.

NIKOLAJEVICS MIKLÓS OROSZ NAGYHERCZEG INDULÁSA A DÉLI HADSEREGHEZ.

DUNAI MONITOR.

A PANNONHALMI SZÉKESEGYHÁZ SZENTÉLYE.

Storno Ferencz rajza után.

Virtus asszony hirtelen felrázta a fiút, ki nagy nehezen tudta csak kidörgölni szeméből az álmodást az öklivel.

— Szaladj át Kompolti uramhoz, — mondá hirtelen — és mond meg neki, ma ne jöjjön el oda, hisz tudod hogy? A Talentum aligha nem szimatol valamit. Hazajövet itt vár a jó édes kukoricza-görbő.

Az utolsó szó egészen kiverte az álmodást a gyermek szeméből. Még a szipkáját se kereste elő csak úgy hajdon föl futott át a szomszédháza és siettében majd bele ütközött egy szembe jövő emberbe, a ki a mint meglátta, mélyen lebuza az orrára a kalapot, ugyanodáig huzván fel a kabát-nak az ő gallérját, úgy hogy az eltakart arcáról senki nem láthatta volna meg, hogy annak az ő viselője nem más, mint a kert alatt oldalgó Talentum uram.

Annál kevésbbé tudhatta azt Gabi, a kinek a mellett a gondja mellett, hogy az ígért görbőt jól kiérdemelte, minden más gondja kisebb.

Ki is érdemelte jól. Két perc múlva már visszatért.

— Tisztelteti a Virtus nénit a bíró uram, hogy ördög bujjék a Talentum uramba, ő azért csak azért is ott lesz.

Virtus asszony arca felsugárzott e szavakra, s két görhő lett jutalma a hir hozójának, a ki azt hitte, hogy a goromba feleletnek miatta az egy görhőt is felkopik az álla.

Persze gyerek észszel nem tudta fölérni, mi rejlik abban, ha valaki azt üzeni, hogy mit neki veszedelem! ha egyszer arról van szó, hogy megláthassa, a kit —

De Virtus asszony fölérte észszel s boldog sóhajással látott utána, hogy mielőbb feltárlja a vacsorát.

Nem sejtette a boldogtalan, hogy már a gonosz gondolatnak is nyomában a bűnhődés, és hogy mi vár rá az eperfa alatt.

Persze, hogy ezt nem is igen sejtette, mert épen felhő mögé burkolódott a holdvilág, mikor Talentum uram beosonva a kertbe, egyenesen neki tartott a palánk melletti eperfának, s mint egy mókus, felkapaszkodott annak az ágai közé, meglátta, hogy az a legsűrűbb a lomb. Ki láthatta volna meg, hogy ő is eljött örízni az eprét?

Az eperfa, mint elébb mondók, ott vala szorosan a palánk mellett, mely a Talentum uram kertjét a Kompolti uramtól elválasztá. Fele áthajlott a szomszédtelekre, úgy hogy annak az eprét a Kompolti uram tyukja ette meg.

Pompás sztratégiai pont, melyet Talentum uram éles szeme, kivált a nyert utasítás után, dehogyan is hagyott volna fölfedezetlenül. Aztán meg az egyetlen fa az egész palánk hosszában. A titkon találkozó akarók nem is találkozhatnának más helyen.

Nem sokáig kelle kuporognia az eperfán, meghallotta nyikorogni a kert ajtaját s csakhamar láthatta, a mint egy asszonyforma alak közelit, egyenesen az eperfának tartva. Ráismert Virtusra a szép sugár, hajlékony természetéről, melyet a vállára vetett kendő nem tudott elrejtteni, a könnyű járásáról, meg a szép arcáról, melyet még szebbé tett a fényes holdvilág, meg tán a szerelemföltés.

Talentum uramnak soha nem ismert pokoli kin sajtott a mellében. Szerencséje, hogy Shakespeare nem diákol irt meg

Othellót, mert most ő annak minden kinszenvedését elsírta volna magában diákol. Így beírta azzal, hogy felsohajtsa magában:

— Virtus, Virtus, be megtántorodtál! A fájdalom érzete azonban nem tartott sokáig. A tulfelől felhangzó sulyos lépések dühhé változtatták, s Talentum uram most a leo rugiensre gondolt, quaerens quem devoret, csakhogy nem tartotta tanácsosnak, hogy akkor ordítson, mikor hallgatózik.

A két „gyalázat” csakugyan ott találkozott az eperfa alatt. Csak épen a palánk választotta el.

— Én vagyok, Kompolti bácsi — mondá a Virtuska suttogva s félénken tekintve körül, — én, a Pannus.

— Te vagy Pannus lelkem? — kérde a másik hang kevésbbé tartózkodva — ugyan mond még egyszer a nevedet, olyan jól esik hallanom. Tudod, szegény megboldogult anyukom is az volt.

— Isten nyugtassa meg szegényt, nagyon jó asszony lehetett, hogy kegyelmed mindig emlegeti — mondá a Virtus kissé keserűen.

— Bizony áldott jó volt, az már igaz, édes hugám — folytató Kompolti uram — nem is hiszem, hogy még ez életben feltárljam párját valahol.

— Jaj de ügyetlen egy kurmacher — gondolá magában Talentum uram az eperfa tetején — nem hiába sült paraszt. — Hanem azért jól esett a lelkének, hogy az a kurmacher olyan ügyetlen.

De bezeg nem esett jól a Virtusnak. Nagyon kellett magát türtöztetnie, hogy utána ne dobálja a megboldogultnak a sirjába valamennyi hibáit. De csak nem tette.

— Hja, nem lehet minden asszony tökéletes — mondá nagy megerőltetéssel — én példánakokáért —

— Te rólad ne beszéljünk, édes hugám — vágott szavába Kompolti — mert én senkinek nem szeretek a szemébe szépeket mondani. Aztán meg nem is illenék hozzá, hogy én a más feleségének a szép szemét dicserjem, előjáró és koros ember létemre.

— Tök filkó! — gondolá magában Talentum uram oda fenn — te ugyan szép hangon csalogatód a madarat.

Hanem a mit most hallott, az oly hidegen nyilalt át a szívére, mintha jégcsapot dugtak volna rajta keresztül. A Virtus beszélt.

— Koros ember! — nevetett a szép asszony — kegyelmed a koros ember! Ugyan hova beszél Kompolti bácsi. Azért, hogy már benőtt a feje lágya, még nem mondhatja, hogy öreg.

— A hogy veszsük, hugám, — válaszolt Kompolti uram — olyan öreg nem vagyok, hogy harapni ne bírjak a kenyérből, de arra mégis csak öreg vagyok, hogy ezt a palánkot átugorjam.

— Hisz azt én se mondom — felelt Virtus asszony lesütött szemmel s úgy elpirult, hogy még a holdvilág is megláthatta és más valaki is. — Istenem, mit mondana hozzá Talentum.

— Igaz, a Talentum! — mondá Kompolti — mit is üzentél nekem attól a gyerektől?

— Hát azt, hogy aligha nem gyanit valamit — válaszolt a Virtus zavarral.

— Gyanit? No már ez baj, nagy baj! Aztán mit gyanit? — kérde Kompolti uram.

— Hát hogy aligha nem kutya van a kertbe — mondá Virtus szemérmes utogással.

— Kutya? — kiáltott fel Kompolti uram haragosan, — miféle kutya? Ejnye beste lelke! csak nem engem tart talán kutyának. Fikomadta ezérnarágója, ha most itt volna, úgy —

Nem fejezhette be a szavát, mert akár-milyen könnyű is máskülönbön egy szabó, még sincs azért olyan könnyű, hogy akár-miféle eperfa ágacska megtarthassa a tetejét. Talentum uram alatt is leszakadt s nagyot recsesenve ejté le ő kegyelmét, a ki nagyot nyekkent, a mint a földet megütötte.

Virtus asszony nagyot sikított s bizony el is ájul, ha afféle uri dáma. Így csak el akart volna szaladni, de úgy megijedt, hogy alig bírta a lábát.

Kompolti uram pedig felkényökölt a palánkra s hidegvérrel nézte, hogy szedi fel Talentum uram a tagjait egymásután a földről s hogy néz körül, hogy hát ezt látta-e valaki?

Majd felocsúdván meglepetéséből, lassanként fölemelkedett a helyzet magaslatára s elérkezettnek találta az időt, hogy egész tekintélyt latba vesse, polgári és férji auctoritását egyaránt.

— Reménylem, — mondá szörnyű komoly hangon, mely arra volt számítva, hogy a hallgatóságban a vért megfagyaszsa, — reménylem, hogy most már mind a hárman tisztában vagyunk egymással.

Talentum uramnak vadul forogtak a szemei, mire ezt kimondta. Lesújtó tekintet vetett a szegény megsemmisült Virtusra, és kihívó Kompolti uramra, ki még mindig a palánkon könyökölt s nagy gyönyörűséget látszott találni a Talentum uram felindulásában.

Talentum uram nem kapva feleletet se az egyikről, se a másiktól, még inkább meggyőződött azok bűnös voltáról, s öklével megfenyegette bíró uramat, felkiáltott:

— Quos ego! — azzal megragadta a reszkető Virtus karját, előre lódtatá s hájtá maga előtt a ház felé.

Mióta a kherub kiüzte Éva anyánkat a paradicsom kertből, azóta nem fordult elő ehhez hasonlóbb eset a világon.

A bűnös Virtus volt Éva anyánk, habár még bele se harapott az almába. Talentum uram volt a haragvó kherub. Gallérjátul végig hasadt, a mint a fűrészleesett, az volt a két szárnya, kezében a farkó a lángpallos.

Hanem Ádám az még ott maradt a platzon. Gonosz kedvteliséssel nézett a távozók után, míg elvesztek előle a fák között.

— No egyszer valajára! Nagyon untam már ezt a mulatságot — dörmögé magában, nagyot sodoritva bajuszán, s mint a ki tökéletesen meg van elégedve a maga dolgával, haza ballagott, lefeküdt, elaludt.

(Vége követik.)

Természetes időjósok.

Scott H. Róbert, az angol kir. tudós társaság tagja és az angol meteorológiai intézet igazgatója, e hó 10-én Londonban érdekes fölvizsgálást tartott az időjósok tudományáról. Mint hogy egy korábbi alkalommal a tudományok főleg arról az ágról értekezett, a melynek művelése tudományos észlelések alapján s főleg a távira segélyvel történik, a felolvasó előrebocsátotta, hogy ezuttal az időjósoknak oly eszközeit és módjait fogja ismertetni, melyek minden műszer hasz-

nálata nélkül bárkinek is rendelkezésére állanak. Földművesek, pásztorok, halászok, stb. az általuk lakott vidékeken mutatkozó helyi tűneményekből és jelekből az illető vidékeknek és azok közvetlen szomszédságának időjárását néha egy-két nappal előbb is csaknem biztosan meg tudják jövendölni. Sőt ezt bizonyos vidékekre néve sok esetben sokkal biztosabban tehetik meg, mint a legkitünőbb tudósok bárminő remek tudományos eszközökkel.

Bizonyos mértékben és határok között a vad emberek bámulatosan kitünő időjósok. A felolvasó hivatkozott a nem rég elhalt Goodenough hajóparancsnoknak egy hozzá írott levelére, a melyben az van mondva, hogy midőn Goodenough a „Pearl” nevű gőzzessel a Csendes-óceánon cirikált, Samoa szigetéről néhány megszökött rabszölgével találkozott, kik egy csónakon, minden műszer nélkül, 1180 angol mérföldet utaztak, semmi egyéb által nem kormányoztatva és vezéreltetve, mint az időjárást és légköri változásokat megjelölő előjelek ama bámulatos ismerete által, melyet Goodenough e vadaknál egyenlő értékűnek tartott egy hatodik érzékkel.

Mondják, hogy a disznók meglátják, hogy jobban mondva megérzik a szelet, s ama szokásuk, hogy midőn rossz időt éreznek közelegetni, szalmát fognak szájukba és ha lehet, szalma kést bujnak, néha igen hasznos időjósoltnak bizonyult be. A vándormadarak is, ha hidegebb vidékekről melegebb tájakra vonulnak, ezáltal meglehetősen bizonyossággal jósolják meg a zordon évszak közeledését. Különösen áll ez a vad hatyukról s más vízi madarokról. Azáltal, hogy délfele tartanak, hirt hoznak nekünk ama zord telekről, melyek Lapp- és Oroszországban készülnek számunkra. Az időváltozás e természetes hirnökeinek s általán véve az időjósolás népies módjának megbízhatósága körül csupán az a bökkenő, hogy azok csaknem kizárólagosan helyi jelentőségűek. A ki egy vidéken az előjeleket jól ismeri, s azok alapján biztosan jósolhat, más vidéken csak ritkán, vagy épen sohasem boldogulhat velök.

A természetes időjósok előjeleket három külön osztályba lehetne sorozni, t. i. a szerezint, a hogy azok vagy a felhőkből, vagy az illető vidék színezetéből vagy végre látni tűneményekből olvashatók ki. A felolvasó itt megjegyezte, hogy az állatoktól és növényektől nyerhető előjeleket szándékosan hagyja említetlenül, minthogy azokat nem oly könnyű természeti törvények és elvek alapján kimagyarázni.

A felhők a legmegbecsülhetlenebb időjósok, mert míg egyrészt mozdulataik olyankor is tudatják velünk a fejük felett süvöltő szél irányát, mikor ennek hatalma ellen épület vagy domb véd bennünket, addig másfelől folytonos változásai, melyeknek következtében hol ritkábbakká, hol sűrűbbekké válnak, s hol fölemelkednek, hol aláereszkednek, biztos tudomást nyújtanak nekünk a légkör felsőbb tájain végebe menő ama forrongásokról, melyekről más uton vagy módon ez idő szerint lehetetlen volna tudomást szereznünk. Scott ez alkalommal nem akart bővebben szólni az oly tűneményekről, melynek például ama „tenyérnyi nagyságú” felhősékek, melyek a Földközi-tengeren mindig nagy vihar és mennydörgés közeledését jelentik, hanem inkább az ismertebb és általánosabb előjeleket sorolta elő. Midőn a felhők a nap bizonyos szakában elenyésznek, ugyazólva elnyelnek, abból még korántsem következtethető, hogy az idő meg fog változni. Tapasztalhattuk mindnyáján, hogy némelykor a legforróbb nyári napok reggelén is ködbe volt a táj burkolva; viszont az sem tartozik a ritkaságok közé, hogy nedves, esős napokra tiszta, derült éjnek következték s másnap reggel a felhők és esőzések ismét visszatértek.

Ezután Scott a vidék vagy táj színezetéből kiolvasható időjósok jeleket számlálta elő és ismertette meg, s elmondta, hogy milyen időre tarthatunk számot, mikor a táj ködös, homályos, avagy tiszta, és mikor a hegyek és dombok csúcsait köd vagy felhősüveg borítja. Egyéb-iránt az utóbbi tűnemény jelentősége a körülmenyekhez képest változó. Ugyanis a felhősüveg borított magas hegycsúcsok még nem biztos előjelei az esőnek, de ha kevésbbé magas dombok és halmok csúcsaira ülednek le a felhők, akkor biztosan számíthatunk a rossz időre.

Az időjárásnak látni (optikai) előjelei főleg a légkörben lévő vizgőzök mennyiségére és állapotára vonatkoznak. Az ég színe, mely a közelgő időjárás legbiztosabb előjele, teljesen a légkörben függő vizes gőzök sűrűségi állapotától függ. A vizgőzzel terhelt vagy telített lég egy-másra következő rétegei a nap sugarait különböző módon török meg, s így az égnek különböző színeket kölcsönöznek; ily módon áll elő az égnek kék, sárga és vörös színe. Mikor a nap a láthatár szélére jutott, sugarainak igen vastag vizgőzrétegen kell áthatolnia s ezért vörösek a leáldozó napnak utolsó s a fölkelő napnak első sugarai. Ha naplementekor a felhők eltűnnek a láthatárról, ez többnyire szép időnek a jele, mert azt jelenti, hogy a felhők a föld felületén elterülő melegebb légrétegekbe süllyedtek alá, hol apránként elpárolognak. E felhők, midőn eltűnnek, nagy mennyiségű vizgőzt hagynak vissza a légkörben és e közeget át a nap sugarai vörös színben tűnnek föl. Reggel a levegő az éj hidege után aránylag száraz szokott lenni s a kék és sárga sugarakat mi sem akadályozza utójában, úgy hogy a szétomlott fényben a felhők szürkéknek látszanak. Ellenkezőleg a néha estenként látszó szürke színi eget oly felhőtömegek jelenléte idezi elő, melyek a nap sugarait megtörök, azaz egyenes utjokból kitérítik s csakis elmosódott, határozatlan színi sugarakat bocsátanak keresztül; míg reggel a fellegek vörös, halvány színezete azt mutatja, hogy a légkör tele van vizgőzökkel, a melyek épen készülnek sűrű esőfelhők képzésére.

Scott ezután a szivárványok, nap- és holdudvarok, sarkfények stb. jelentőségéről beszélt s azzal vezette érdekes fölvizsgálását, hogy az időjárás helyi előjeleinek s az ugynevezett paraszti reguláknak ismerete még azoknak is nem esekély hasznára válik, a kik az időjósolás tudományát egészen tudományos alapon, a távira s más mesterséges eszközök segélyével igyekeznek művelni.

Sámi Lajos.

STROGOFF MIHÁLY UTAZÁSA

MOSZKVTÓL IRKUTSKIG.

VERNE LEGUJABB MŰVE.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

Mi történt az október 5. és 6-dika közötti éjjel!

Ogareff Iván jól kifőzte tervét, s alapos oka volt bizni annak sikeréhez. A bolchajai kaput akarta megnyitni a tatároknak, s e végből szükséges volt az ostromlottak figyelmét a város és az erőd más pontjaira fordítani. Ugy volt tehát kicsinalva, hogy a tatárok, a városban alul, és felül — mindkét helyen tul az agyuk által bejáráható távolon — átkelven a vizen, a város felő és alsó végeit támadják meg, s egyszerre mind a várossal szemben is átkelést színeljenek a folyón, hogy így a nagyherceg aránylag esékely ereje három felé levén igénybe véve, a bolchajai kapuhoz semmi, vagy csak elégtelen védelem jusson.

Október 5-dikén egész nap szokatlan mozgalom mutatkozott a tatár táborban. A palota ablakából, valamint a jobb parton levő többi házakból is világosan lehetett látni, a mint a tul parton levő táborból tetemes csapatok válnak ki s mennek a víz mentében le, és ellenében föl-felé, kétségkívül átkelési szándékkal. A tábor távolabbi szélein elhelyezett csapatok is belebb vonattak, s az egész összpontosítására irányzott törekvés nyilván való volt.

Egyébiránt Ogareff Iván már előbb sem titkolta a nagyhercegtől, hogy a tulsó oldalról erős támadást lehet tartani; és hogy az, értesülései szerint, a város alsó és felső végei ellen lesz irányozva. A mi a tulparti készületekből ez nap látszott, mind csak megerősítette az Ogareff állításait, s annál fogva még növelte hitelét. Szükséges volt a nap folyamában haditanácsot hívni össze, mely elhatározta, hogy a

védelmet a fenyegetett pontokra központosítja, vagyis a földhánások két végpontjára, a hol azok a folyamra támaszkodnak. Ez volt a mit Ogareff akart, a mire számított; de pokoli terve még többre is terjedt, s a kellő pillanatban egy, minden emberi támadásnál borzasztóbb katasztrófát is szándékozott még előidézni.

Az irkutski őrség, valamint a lakosság is, egész nap teljesen és mindenre készen állott. A nagyherceg és Voranzoff tábornok megsemmisítették az őrállomásokat, s a hova szükséges volt erősítést rendeltek. A Wassili Fedor válogatott csapatja a város északi végén volt elhelyezve, de azon hozzáadásával, hogy a hol legfenyegetőbb veszély fog mutatkozni, oda fog rendelteni. A mi kevésbbé és tüzező volt, azt az Angara partján állították fel, hogy a város alatti átkelést, ha a tatárok megkísérlenék, megakadályozzák. Egyébiránt ez, a nélkül is lehetetlennek látszott. Nehány nap óta, a nagy hidegek miatt a víz annyira zajlott, hogy a sűrű jégmenés közt sem hajót, sem tutajt nem lehetett volna kormányozni, s így az átkelést komolyan megkísérteni sem lehetett. Arra pedig, hogy a víz beálljon s jég jövesse át, szintén nem lehetett számítani: s még ha beállna is, lehetne-e a jég egyszerre oly erős, hogy hadtest kelhessen át rajta? Egyébiránt Ogareff Iván jól tudta, hogy a tatárok átkelési kísérlete itt csak színlelt, és arra való, hogy a figyelmet a bolchajai kapun belopódzóktól elvonja.

Az éj egészen setéten ereszkedett alá. De az ostromlottak nem gondoltak pihenésre; egész éjjel talpon kelle maradniok.

Esi tíz óra tájt a folyam felszíne egyszerre megváltozott. A nagy jégmenés megszűnt s a sűrűn egymást erő jégtáblák lehaladva, ujak nem érkeztek helyettök, legfőleggy egy-egy kis darab törmelék jég.

A nagyhercegnek hírvöl adták a víz állapotának e változását; melynek alul lehetett egyből oka, mondák, mint hogy a jégtorlat valahol, főleg a folyó mentén, egészen fönakadt.

Tudjuk, hogy csakugyan így volt. Az a tutaj, melyen Strogoff Mihályt Nadiával az Angaran alászni láttuk, a jégtorlaton akadt fel, s róla Strogoff és Nadia, mint tudjuk, egy jégtáblán menekültek, ugyanez éjszakán, október 5. és 6-dika között.

A jég eltiltsulásával a folyón átkelés nyitva állt tehát az ostromlottaknak; s a város védőinek jobban résen kelle lenniök, mint valaha. Éjjelig azonban mi sem történt. A tatár táborban ugyan, az őrtüzek kétes világnál, nagy sürgés volt észrevehető. Elmúlt egy, el két óra éjjel után; az ostromlók komoly támadást még sem tettek. A nagyherceg és Voranzoff tábornok már kétkedni kezdettek, hogy ez éjjel valami legyen; de azért senki sem fekdűt le, s várták mi fog történni.

Olvasóink emlékeznek, hogy Ogareff Iván a kormányzósi palotában, a nagyherceg közelebb szállításátott el. Tágas, teremszerűsége volt ott, földszint; ablakai egyik oldalteraszra nyíltak, mely közvetlen az Angara folyása feletti meredek partig terjedt; úgy hogy egy kétségbe esett ugrással akár a vízbe vethette magát az ember.

Teljes sötétség uralkodott az Ogareff Iván szobájában. Pedig Ogareff benn volt. Az ablaknál állott. A perczet várta, melyben a jelt kell adnia; mert világos, hogy a tatár táborban töle várták a jelt.

Két óra előtt néhány perczcel a nagyherceg Strogoff Mihályt kerestette (mert csak e néven ismerték Ogareffot a palotában). Egy hadsegéd jött szobájába, hogy őt a nagyherceghez hívja. Az ajtó zárva volt. Zörgetett; kiáltott

is. De Ogareffnek volt esze, hogy nem felelt, sem ki nem nyitotta. A hadsereg azon jelentéssel tért a nagyhercezhöz vissza, hogy Strogoff Mihály e perczben nincs a palotában.

Kettőt ütött az óra. Ez volt a kitűzött percz a tatárok támadására.

Ogareff Iván kinyitotta szobája ablakát, s a terras északi sarkába kilépett. Az Angara épen alatta folyt.

Ogareff most gyutacsot vett ki zsebéből, meggyújtotta azt, s egy szurokba mártott kőz-csomagocskához értette. Mikor az lángot kapott, ledobta a folyamba.

Ah! hát az Ogareff Iván rendelkezése volt, hogy az Irkutsk környékén oly bővelkedő naftaforrások terméke kimerített, s roppant tömeg köolaj öntetett az Angarára. Ezért volt, hogy a tutaj, melyen Strogoff és Nadia és a két hírlap-tudósító is volt, kő-olaj rétegen uszott, mely a vízzel nem keveredve, könnyebb voltánál fogva annak felszínén terjedt el.

S most e nafta-rétegbe lángot dob!

Ogareff is ráismert...

„Ki ölte meg ez embert?”

STROGOFF MIHÁLY UTAZÁSA.

Ime, így értette Ogareff a háborút. Ha tatárrá lett, hazája s honfitársai ellen, tatár módra is akart háborút viselni!

A kőz-csomag a folyamhoz ért; estében lángja még erősült, s egy pillanat alatt a folyó felszíne lángba borult; a villanyszikra gyorsaságával terjedt a láng a víz színén, fel, le minden irányban. Kék láng özönlött egyik sarktól a másikig; óriási, fojtós, vastag sárga füst gomolygott a lángok fölött; s a kevés jég-tábla, a mi a vízen még uszott, mint a viasz a kohón, olvadt el a hőségtől.

E perczben a város felső és alsó végénél egyszerre megkezdődött az ostrom. A tatárság ezenként rohant a földművek ellen; a védők ágyú hatalmasan működtek. A part mentében levő faházak pedig tüzet kaptak az égő naftától s növelték az éj rémes világítását.

— Végre! kiálta fel Ogareff Iván, diadalérzettel.

Az ostromlottak két tűz közé szorulva, nem tudva, a támadást verjék-e vissza vagy az oltáshoz siessenek, a legnagyobb zavarban vol-

tak. E perczben a bolchajai kapu csaknem egészen őrizet nélkül volt hagyva. Minden sikerülni látszék.

Ogareff Iván visszatért szobájába, melyet az Angara lángjai teljesen megvilágítottak. Kinyitotta aajtáját, hogy a hely színére siessen, árulása végrehajtására. De e perczben egy nő rohant vele szembe, átázott ruhában, rendetlen hajjal, rémült képpel.

Azt hitte: Sangare; ki jöhetne hozzá?

De a mint szemügyre vette: teljesen ismeretlen idegennek találta. Az pedig ismerte őt, mert rémülten s egyszersmind a gyűlölet dühével szólította nevén.

— Ogareff Iván! — kiálta e nő.

Röviden elmondjuk, mi történt. Azon perczben, mikor a jég-táblán menekülve, Nadia rémülten elkialította magát — mert lángban látta állani a folyam egész felületét, — Strogoff Mihály karjaiba ragadta őt s a víz alá merült vele. Mint tudjuk, a jég-tábla, a parthoz közel, s közvetlenül Irkutsk alá ért már, s így a víz

ből, tudva, hogy ez utált név hallatára majd segélyére jönnek.

Ogareff Iván, dühösen, tört vonva ki övéből rohant Nadiára, hogy torkán fojtja a szót. Egyszerre egy erős kéz ragadta meg vállán; fel-emelte — s aztán lesujtotta a földre.

— Mihály! — kiálta Nadia.

Valóban Strogoff volt, ki a leány hangját megismerve utána sietett. Ogareff is ráismert az emberre, a kit megvakított. Egy vakkal, gondolá, könnyen elbánhatik; s fölemelkedve estéből, kardját vonta és lesbe állott, hogy leszurja ellenfelét. Halkan, csendesen, nehogy egy mozdulattal elárulja hollétét (a vakok éles hallásuak!) összehuzta magát, mint az ugrásra készülő párducz, hogy egyszerre halálra szurhassa Strogoffot.

Most — ráugrik! De Strogoff a kezében levő kés egy alig észrevehető mozdulatával félre veti a támadó kardját.

— Hah! te látsz! — ordítá Ogareff dühösen.

— Igen! látok! Látom a kancsuka helyét.

KARÁCSONYI TÁRHÁZ.

A „gonosz kosár“ története.

Karácsony ünnepére, mint különben is családi lap, nem teheti a „Vasárnapi Ujság“, hogy az apró népséggel is ne foglalkozzék. A kisdéd gyermek, kiknek születését ünnepli a világ, gyermektársaira vonja a figyelmet, s

igazságos dolog, hogy a jutalom és a büntetés valaha külön szakadnának s ne dolgoznának egy célra. A karácsonyi „kedves vendég“, a gyermekek barátja sem jár egyedül a mondák és gyermeki naiv hit szerint, hogy osztogassa a maga ajándékait, hanem jár egy másik alak is, valami olyan Mikulás-féle, kinek még több dolga van a rossz gyermekekkel, mint a jókkal.

Ósi szokás, ósi hit s — akármit mond rá sok, felettebb bölcselkedő paedagogus, — nem

lehet képzelni, melynek képét és tartalmát rajzban is, költeményben is bemutatjuk olvasóinknak.

Egyik közelebbi párisi műkiállításán egy geniális festvény vonta magára a közönség és a műértők figyelmét. „A Croquemitaine kosara“ volt ez, Lobrichontól. Száz meg száz fénykép és metszet készült róla s bejárta az angol és francia képes lapokban az egész világot. A Croquemitaine a középkori breton népmondá-

A „GONOSZ KOSÁR.“

alatt, védve a lángoktól, ki lehetett uszni már. Strogoff Mihály tehát, pár percz múlva czéljánál: Irkutskban volt!

Ez sikerülvén, egyenesen a kormányzósági palotába rohantak, Nadiával.

Ott elég nagy zavar uralkodott e perczben. Tisztek, örök, futárok, — jelentésekkel, vagy újabb parancsot venni, tolongottak a nagyherceg lakosztályához vezető folyosón. E tömegben Strogoff és Nadia eltévesztették az utat és egymástól elsodortattak. Nadia ijedten vette észre, hogy nincs többé Strogoff mellett. Rémmülten szaladt azon irányban, a melyben őt lenni vélte.

Igy jutott Ogareffhez, a kit azonnal felismer-
mervén, nevén szólított. Az áruló egyszers-
re átértette a veszélyt, mely fölismertetésével jár.
Nem volt más választása: mint megölni azt, a
ki valódi nevét ismeri.

Nadiára rohant. De ez, kezében egy törrel,
a falhoz vetette hátát, elszántan, hősileg védeni
magát!

— Ogareff Iván! — kiálta ismét, egész erő-

galázatos arczodon. Utolsó órád elérkezett.
Védd magad.

Strogoff még most is párbajra méltatta
ellenfelét.

De Ogareff elveszítettnek érzé magát. Elké-
pedésében, rémületében sem támadni, sem
védekezni nem tudott. Maga rohant a Strogoff
késébe.

E perczben nyílt az ajtó. A küszöbön a
nagyherceg jelent meg, kíséretével. Halványan
lépett előre a nagyherceg s megismerte a föld-
dön fekvő halottat.

— Ki ölte meg ez embert? — kérdé szigoruan.

— Kérdje inkább fenség, ki volt ez ember
a ki itt megölte fekszik?

— Ismerem őt, a czár futárja.

— Nem fenség! Ez ember nem a czár
futárja; ez Ogareff Iván!

— És Strogoff Mihály?

— Az én vagyok, fenség.

(Vége következnek.)

eszünkbe juttatja nekünk felnőtteknek is az intést: „ha olyanok nem leszek, mint e gyermekek...“

Ha olyanok tudnánk lenni, mint az ártatlan gyermekek: talán már itt e földön benne laktunk a memyországban.

De még a gyermekek kis világában sincs az árny a fénytől egészen külön választva. A remény és aggodás, az öröm és félelem, a jutalom és büntetés felváltva járnak és érdem szerint jelenik meg mindenik. Nem is volna

is veszedelmes hit, hogy a Jézuska szereti a jó gyermekeket, s hogy e szeretetre érdemessé lehessen: sok gyermek jól viseli magát és sok kis pajkos korlátozza szeszélyeit. De a kis Jézust megelőzőleg már eljárja a házakat a félelmes Mikulás, kinek kormos, setét, bozontos alakja annál barátságosabb, mert vessző suhog a kezében.

A francia gyermekeknek is van egy ilyen fenyegető büntetőjük, ki hogy mily rémséges alak lehet maga: már csak a kosaráról is el

nak olyas alakja, mint nálunk a Mikulás, a ki sóprút hoz a rossz gyermekeknek, s elviszi őket esetleg, mint a farkas vagy a cigányaszszony, kivel mia síró gyereket ijeszgetnizsoktuk. A breton mondában, mely a provencei, angol s olasz népköltészetbe egyaránt átment, Mitaine egy kis leányka neve volt, kinek szülői Mitron és Mita előkelő lovagcsaládból valók voltak, keresztapja pedig maga Nagy-Károly volt. Kis korában nagyon ijedős volt, de szülői épen azért annyira megszoktatták a bátorságra,

ezelőtt kikergetett Bécsből. Két évvel ezelőtt „more patrio“ megbotázással fenyegett. S még hat héttel ezelőtt is, itt Pozsonyban — az országgyűlés bezárása után — azzal fenyegett, hogy elmozdítanák a szerkesztői állástól s becsuknak... Pedig Magyarország kevésbé érezte a cenzúra igáját, mint Ausztria. Mert itt csak az író tolla volt lánczón, de nem volt lakat az ajkon. A hazafiak a szellem egész hatalmával s a nyelv teljes ékeszlésével szónokoltak. De éjjelen át óriási eser nótt terebélyes koronával égne. A büszke sudar, erős fának neve: sajtószabadság. S a sajtószabadság azon varázsvessző, mely felkelti a szellemeket, megnesemíti a szívet, megtisztítja a jellemeket, jogokat teremt és biztosít, népeket polgárosít és trónokat támogat.“ sat.

... Mily tulhazó lelkesedés! Mily áradózó páthosz! Mi ifjabb nemzedék, kik csak hallomásból ismerjük a cenzúra intézményét, alig találhatjuk belé magunkat az akkori kor íróinak kitörő örömebe.

A lap pesti levelezőinek egyike érdemes írónk: Dux Adolf volt. Ifjú tüzzel irt tudósításokat olvasunk tőle a március 15-diki eseményekről. „Nagy nap mult el, nagy tény történt — kiált föl — a nélkül, hogy csak egyetlen ablaktábla lett volna betörve. Forradalom ment végbe, egyetlen esep vér kiontása nélkül!“

A pesti eseményeket megelőzőleg — március 14-én — Kossuth Lajos tudvaleg indítványt tett a pozsonyi országgyűlésen az iránt, hogy az országgyűlés fölterjesztésének átadására küldöttség indítsák Bécsbe.

E nagy küldöttség március 15-én délelőtt 10 órakor hagyta el gőzhajón Pozsonyt, kísérve deli jogász ifjaktól. Kossuth valóságos diadalmenettel vonult be Bécsbe.

A Dunaparton az érkezőket a bécsi magyarok tömege fogadta, kiknek éljenzése „tulhazogta az ágyuk bömbölő üdvölvéseit.“ Kossuth neve ajakról ajakra szállt. A küldöttség még a hajón volt, midőn a lelkesült nép kiáltásai tudatták vele a hirt, hogy a nádort, ki kocsin érkezett Bécsbe, diadalmenettel kísérte a nép a városba, kifogva kocsijából a lovakat. Partra szállva, Kossuthnak az első diszfogatba kellett ülnie. Utána hosszú kocsisor szállította a küldöttség tagjait s a magyar ifjúság képviselőit a városba. Már a „Prater“ végén egy csapat fölgyverzett egyetemi tanuló üdvözlő szónoklattal fogadta Kossuthot, nemcsak a magyar, hanem az osztrák szabadság kivívója gyanánt magasztalván a „monarchia legnépszerűbb férfiát.“ Kossuth németül válaszolt, bámulatos folyékony-sággal s teljesen urálva a nyelvet. A bécsi nép magán kívül volt örömeben. „Éljen Kossuth!“ hangzott föl a sírú embertömegekkel borított utcákról az ezerszeres üdvözlés.

A magas házak valamennyi ablakából nők lobogatták kendőiket, virágokkal s koszorúkkal árasztva el Kossuth hintáját, mely mellett nemzetőrök képeztek a díszőrséget. A „jogi s politikai olvasó-egylet“ helyisége előtt, melynek ablakaiban s erkélyein Bécs értelmiségének színe-java szorongott, Kossuthnak hosszabb ideig kellett időznie. A menet az István-terén át a „Károly főherceghez“ címzett fogadói haladt, hol Kossuth beszélt. De az ünnepeit magyar szabadságharczosnak itt sem volt még nyugalma. Ismételve meg kellett jelennie az ablaknál, míg alatt viharosan éljenzett a község.

Kossuth, kinek lakása előtt nemzetőrök képeztek a díszőrséget, később a tanuló meg-hívására az egyetemen jelent meg, hol nagyhatású beszédet tartott, természetesen német nyelven. Esti 10 órakor tiszteletre lakoma volt a kaszinóban. Alig ült asztalhoz: már sok száz fátyla fénye ragyogott alatt az utcán. A bécsiek fátylássalmentel is kitüntették a falak között időző nagy magyar hazafit, ki ezúttal azonban a viharos „halljuk“ kiáltások dacára sem szölt. Melle annyira meg volt támadva, hogy képtelen volt szónokolni. Nem esoda. Kossuth tíz beszédet tartott e napon.

Másnap délen a magyar országos küldöttség gyalog vonult a „Graben“-en át a Burg-ba. A bécsiek ezúttal is határtalan lelkesedéssel üdvözölték a magyarokat. Kossuthot és Eszterházy herceget több ízben válira kapták a község. Vagy ötszáz bécsi magyar diszruhában csatlakozott az imponans menethez.

A „Pressb. Zeit.“ március 20-iki számában következő újdonság olvasható: „Gr. Bathány Lajos miniszterelnök a kormány megalakításával foglalkozik. Ő exc., mint halljuk, *Deák Ferencz* után küldött, hogy nagy feladata megoldásánál használhassa emez országosan szeretett férfi tanácsát, kinek hazafiságát joggal várható, hogy nem fogja megtagadni közreműködését.“

Március 17-én Dux Adolf irt az irja Pestről, hogy mindenki — öregek s fiatalok, gazdagok és szegények nemzeti kokárdákat hordanak. *Szathmáriné* asszony, nagyerdemű művésznőnk, ki akkor tagja volt már nemzeti színházunknak, fáradszóról fázogatta föl a városháztérén, férfiaknak s nőknek a kokárdákat... .

Dicső napok! Hova tüntetek? Ma már rég elfeledték a bécsiek egykori lelkesedéseket Magyarországról. A szabadságról rajongó sógorokból hideg, számító kalmárok váltak.

„Zum Teufel ist der Spiritus, das Phlegma ist geblieben.“
Az ám.

Borostyáni Nándor.

Az orosz déli hadsereg fővezére.

(Képpel.)

Az egyszerű rusnyák pap, mint országvilág tudja, így kezdte meg a prédikációját:

„Minekutána ma vagyon a Szend Izsvan napja, fogom beszínyi az karomkadzsról.“

Meglevén tehát a kétségbevonhatatlan praecedens, senki ne vegye túlnak rosz neven, ha ma, a béke és engesztelődés ünnepén, melyen az emberek millárdjainak szíve a hideg fagy közepén is föl szokott engedni meleg szeretettől, s számizve magából minden gyűlöletet, testvérként ölelné magához az egész világot, — ha ma, a mennyei békehírnök megjelenésének napján, karácsony szent napján háborúról és vérontásról beszélünk s arról, hogyan közszerű kardját ember embertársa ellen.

A világesemények sor. kényserziti az események följegyzőt, hogy az 1876-ki karácsony napjáról megírja, hogy nem volt az, mint volt ekkoráig, se *fehér* karácsony, se *fekete* karácsony, hanem volt olyan, a minőnek a kalendáriumban bejegyezve van: *veres*. A kiomlandó vértől.

Most vérvörösen kel föl a nap amott kelet felől, mióta a világ legszelebbi birodalmának déli része viszhangzik a harci zajtól. Azok a százernyi hadak, melyek ott gyülekeznek, nem a béke pálmaágát lengetik kezökben, hanem a fegyvert, mely emberverre szomjas.

S ha mi még a mai napon is foglalkozni kényserülünk azzal, a mi ott történik: jele, hogy nem lehet máskép. A kényserziti hatalom nem ismer megalkuvást, tolu előre ellenállhatatlanul, rést tör magának hegyen-völgyön keresztül, rést a várak falaiba, a béke és szerepet igézőt viszhangzó szent-egyházba és az — újságok hasábjai.

Még nem jutott a dolog odáig, de minden jel arra mutat, hogy odáig juthat, hogy a kereszténység ó-orthodox része szembe zudul az izlam híveivel. Pedig mind a kettőnek száma száz meg száz millió.

Az éjszaki kolosszus, miután a „minden szlávok összetartozásának“ eszméjét jóformán elkoptatta, a végső esetben nem fog viszhazarettenni attól, hogy vallásháborúvá terjeszse ki háborúját, melyben a keleti egyház minden híve érdekelve van.

A megtámadott izlamnak nem lesz az hátrányára, mert a próféta kibontott zászlaja a Gibraltártól a sinai falig ér, s ha annak árnyéka egyszer egyesíti híveit, a népvándorlás özönvize óta nem volt még olyan háboru, mint a minőre mi virradhatunk.

Nehéz elképzelni is, de nem lehetetlen. A

történelem elegendő oly dolgot mutat fel, mely emberi józan szemkötés szerint lehetetlennek látszott s mégis bekövetkezett. A romboló lavínák megindítására egy madár szárnya legyintése is elég.

Pedig a mi Dél-Oroszország téreim suhog, több mint egy madár szárnya legyintése. Az már a megindulásra kész hógörgeteg maga.

Hetek óta halljuk, hogy Bessarabia s általában a Fekete-tenger melléke egész arzenál, telehalmozva hadi szerekkel; hogy a vasutak nem tesznek egyebet, mint hadakat szállítanak s a mi a hadviselésben szükséges; hogy táborhelyeket hánynak, várakat erősítenek s a tengerpartot elsüllyesztett torpédókkal teszik hozzáférhetetlenné.

Az összesített hadtestek létszámát háromszáz ezerre becsülik, s most állítanak fel egy tartalék hadat is, mely ott állomásoz, míg a működő meg átlépi a Pruthot, hogy Románia keresztül Szerbiába s azon át talán a Duna hosszában felállított török had hátába kerüljön.

A kire ez az országok jövő sorsát föltelező művelet végrehajtása bízva van, a minden oroszok csárjának legifjabb fivére, *Nikolajevics Miklós*. A várható nagy eseményekben neki jutott a legkiválóbb szerep s első sorban ő rálesz irányozva az egész földkerekség szeme.

A nagyherceg 1831-ben született, aug. 8-án. Azt mondják, hogy az egész muszka birodalom egyik legszebb férfja. Tartása, arca, termete, mozdulatai élénken emlékeztetnek atyjára, *Miklós csárra*. S az apa öreg hívei soha se nézhettek megindulás nélkül, mikor akár valamely katonai szemlén csapatai élén, akár az udvari ünnepélyeken megjele.

Miklós nagyherceg született katonas-rententhetlen lovas, a mi sokat tesz Oroszországban, hol a magasabb körök fiainak nevelésénagyreszt abban áll, hogy jó lovas váljék belőlök. A lánzsával való bánásban nincs párja s ebbeli bravourjai egész monakört teremtetek körötte.

De a magasabb hadi tudományokban is kiválóan járatosnak mondják. Egyenruhája Szebastopol ostrománál 1854-ben ment keresztül a tűzkeresztén. Ő volt az, a ki felismerte Toletben tábornoknak, Szebastopol védőjének magas katonai képzettségét. Az oroszok az 1810, 1829 és 1853-ban kapott lezkekből megtanulhatták, hogy egy balkáni hadjárathoz kiváló műszaki ismeret szükséges a katonában és Szilisztria, Sumla és Drinápoly felismertették velök a magasabb stratégia becsét. S mivel ez ismeretek ma tán senkiben se találhatók meg annyira az orosz birodalomban, mint Miklós nagyhercegenben: azért bízta épen ő rá a csár a déli hadsereg főparancsnokságát.

A mi bátyja, Konstantin a tengerészetnél: az *Miklós* a szárazföldi hadseregnél. Ő mérnök-kari tábornok és a csár főhadsegéde, főfelügyelője a műszaki osztálynak s az összes lovasságnak, főparancsnoka a testőrezredeknek s a pétervári kerület összes hadainak, elnöke a hadsereg szervezését intéző bizottságnak. Tehát a legmagasabb katonai méltóságokat viseli. Első czime, a mérnök-kari tábornokság egyenlő a tábornoknagyi ranggal.

1856 febr. 6-án vette nőül Alexandra Petrov-nát, az oldenburgi herceg legidősb leányát. Két fia van; az első, szinte Miklós, most 20, az ifjabb, Péter 13 éves.

A sereg igen ragaszkodik hozzá, mit annak köszönhet, mert ő volt az, a ki kivitte, hogy a kenyérkeresőkől megfosztott családok-ról az állam gondoskodik.

Ez év decz. 1-én indult Szent-Pétervárról a déli sereghez. Ott gyűltek össze a Nicolai-pályaudvaron az ezredek képviselői, s a közön-

ség ellepte az Anicsok-híd és az indóház közti tért egészen. Fél kettőkor jelent meg a trónörökös és fivére, Vladimir és Szergej, Konstantin nagyherceg, az oldenburgi hg, Romanovszki hg, valamint később Alexandra nagyhercegnő, a főparancsnok neje. Pontban két óraker a közönség üdvkiáltásai jelentek Miklós nagyherceget érkezését, ki ifjabb fiával nyitott szánon jelent meg a pályaudvaron. A legmagasabb tisztek képeztek körötte sorfalat, mialatt elbucuzott. Bucuzásakor a trónörökös a testőrezredek, Riemann tábornok a pétervári helyőrség nevében egy-egy szent képet nyújtottak át neki, miket ő rövid szónoklattel köszönt meg. Éljenzés és szerencsekívánatok köztült meg a vasutra s 5-ikén már főhádi kiállításán, Kiseneffben volt, hol azonnal haditanácsot tartott.

És most meglássuk, mi követkeik ez után.

A dunai monitorok és még valami.

— Karczolat. —

Igaz volt a delegációknak, mikor pár év előtt nem akarták megszavazni a két dunai páncélos hajó költségét, mondván, hogy abból még baj is lehet.

Ime beteljesedett az aggodalom. Csakugyan baj lett belöle, és még minővé nöheti ki magát. És ezt mind a delegáció okozta.

Mert ha ő nem szavazza meg a költséget, akkor a Dunára nem ereszthetnek két vas-cetehal, akkor az nem mehet Belgrád alá imponálni, s akkor a bolond szervíanus nem lehet rá puskával, ebből nem válik a lobogó megsértése, a mi a nemzetközi sérelmek közt a legsúlyosabb sérelem, körülbelöl olyan, mint a magánéletben az, ha valakit arcon ütnek.

Most már Milán lássa, ha fel találjuk neki mondani a szállást, s felpakkoltatjuk asszonyostól és bölesőtől és elküldjük Kragujevácba, magunk pedig bele ülünk „atyáink“ örökébe Belgrádba, s Hunyady János jogán nevezünk bele városi főispánt, a kinek kötelességévé teszszük, hogy ezt a végvárunkat ezután Nándorfejervárnak írják a diplomaciai okmányokban.

Lám, milyen meze hord egy puskagolyó! No de talán nem kerül emyire a dolog. Mert hát mi történt tulajdonképen?

Történt az, hogy Wrede herceg, monarchiának belgrádi képviselője gr. Bray német konzullal és a demarkacionális bizottság tagjával, ugy szintén Raab ezredessel és gr. Vass attacheval Belgrádból át akartak evezni az átellenes Zimonyba, s miután hadi hajónak idegen parton kikötni nem szabad, esőnokon mentek a „Maros“ nevű monitor elébe. Épen mikor fel-szálltak, több puskalövés hangzott az erdőből, s az egyik golyó belé fordult a „Maros“ árbo-czába, a másik a parkányt rongálta meg.

De hát a hajó állást foglalt, hogy ha még egy lövés történik, az öreg ágyuval felhellessen. Épen töltötte az ágyut, mikor a hajón egy gránát az egyik matröz kezéből kiesik s gyutacsával a vassinhez ütődve, elsül s a hajóhadnagyot és két matrözt súlyosan, hetet pedig könnyebben megsebesít.

A belgrádi várban azt hitték, őket bombázza a hajó, mire ujra elkezdtek lödözni a vaszörnyetegre.

A hajó pedig kirakta a sebesülteket a zimonyi parton, míg Wrede már előbb visszatért Belgrádba — elégtételt követelni.

Risztes a miniszterelnök, futott hozzá bocsanatot kérti s Milán fejedelem is kifejezte legnagyobb sajnálkozását és elcsapta minisztereit.

Ennyiben áll a dolog maig. Hire jár, hogy kormányunk ezzel az elégtétellel nincs megelégedve. Nem is lehet megelégedve!

Ámbár a mentég plausibilis lehet. Az a bolond szerb gránicsár, a ki rálott a „Maros“-ra, nem tudhatta, hogy az hajó. Mi, a kik először láttuk Budapest között, tanuk lehetünk rá, hogy nincs rajta emberi forma, melyből azt lehetne következtetni, hogy ez a hajók nagy familiájához tartozik.

Tessenek, kérem, elképzelni egy óriási

díőhejat, mely hátával fölfelé fordulva uszik a vizet. Abból a hátából is csak egy része látszik ki a víz alól. Igazán olyan, mint egy vas-cetehal, melynek a hátán kurtókalapot fejejtettek. Ez a sima teknő azzal a kalappal már most fel s alá uszkal a vizen és nem látható rajta egy árva emberi lélek. Mozdulatai kiszámítottak, önkénytelenek, látszik, hogy akarat intézi.

Hátát hol kiebb emeli a vízből, hol alább meríti, mintha lélekenék, s közben nagyokat pöffent egy kis légnilyáson keresztül, füstöt, párást és szikrát okádvá, mint a cetehal a vizet, mint mesebeli sárkány. Azon a kinyuló vaskalapon, melyben a szörnyeteg feje van, két gömbölyű nyílás is látszik — az a szeme. A víz alatt van a farka. Hogy ne volna hát eleven állat?! S ha már most egy ilyen ismeretlen szörny közeleg az ember felé: nem természetesen-e hogy az ember agyon akarja löni? Nos hát, mit akarnak akkor?!

Ugyan nem érjük-e be ezzel a magyarázattal is, ha Risztes urnak és Milán ő fenségének jobb mentég nem jut eszébe? Andrassy a magmondhatója!

Annyi bizonyos igaz, hogy soha ketrecebe zárt medvével vásott gyermekek szemtelenebb játékot nem üztek, mint velünk Milán délszláv szabadságöseinek futásban gyakorolt neveletlen csapatja.

De hát a mi monitoraink, a mi Uchatus-ágyunk, a mi Werndl-, Wenzl vagy miféle gyors puskáink, a mi közös hadseregünk és honvédségünk csak arra jó, hogy benne idehaza gyönyörködjünk; arra kár volna őket szagatni, hogy a becsületünket megvédelmezzék. Az ágyuk és puskák elfüstösödnek a lövéstől, a kardok és lánzsák megrozsdásodnak a vértől, s a belgrádi sár beszennyezné a szép egyenruhákat. Ha maguktól nem találunk: sügünk a szerb szomszédnak valami jó mentéget, s „fénység“ elégtételt módot, mely mellett a keeske is jóllakik, a káposzta is megmarad. Sőt legyünk jó keresztények; imádkozunk még ellenségeinkért is a karácsonyi szent ünnepek alatt: „Uram bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit eszelekeznek.“ — Avagy nines-e megírva Máté evangyéliumának V. rész 39. versében: „A gonoszoknak nem álljatok ellene gonosszal, hanem a ki téged jobb felül arcul ütend, fordítsd oda neki a másik orcátad is.“ Majd aztán a karácsonyi megtiszteltetés után gondoskodnak a szerb szomszédok valami újabb ujévi meglepetésről Wrede herceget, az osztrák-magyar lobogó és Andrassy gróf számára!

Irodalom és művészet.

— Petőfi Sándor összes költeményeiből már megjelent és lapunknak is beküldött az a kétféle, teljes kiadás, melyről lapunk egyik közelebbi számában már szólottunk. Az egyik a diszkkiadás, melynek újabb illusztrációiból mutatványokat is voltalkalmunk közölni, s melyet ez újabb képek most a második kiadásban is csaknem oly érdekes újdonsággá tesznek, minő az első kiadásban van. A köl-tőnek a czimlapon levő s Barabás Miklós 1845-iki rajza után készült arczképével együtt hetvenhárom szép rajz díszíti, kitünő fametszetben, mert az első kiadásban rajza vagy metszés tekintetében kevésbé sikerült illusztrációkat félre tették s ujjakkal pótol-ták. Tizenegy hazai festőnk vagy rajzolónk vett részt a munka illusztrálásában. Barabás Miklós az arczképet és egy illusztrációt, Benczur Gyula két rajzot, Böhm Pál szintén kettőt, Greguss János tizenöt rajzot (közte két ujt), Jankó János tizenötöt, Keleti Gusztáv tizenegyet, Liczenmayer Sándor egy rajzot, Lotz Károly három, Mészöly Géza pedig kettőt, Rauscher Lajos három, Székely Bertalan nyolcat, Wagner Sándor, Wéber Ferenc és Zichy Mihály mindegyik három —három adott e díszes munkához, melyet nyomdai kiállítás s illusztrációk dolgában is a külföldi könyvpiac elsőrendű diszmnakái közé s orozhatunk. Elkészítet-ti e nagy kiadáshoz, mely ily sok kisebb versből álló roppant kötetben a tájékozást nagyon megkönnyíti. Ajánlanunk sem kell e munkát, mely, Petőfi nevével kívül is, annyi dícséretes oldalról ajánlko-zik azoknak, kik diszmniveket vesznek emlékül, vagy ajándékban, vagy saját gyönyörűségekre. Ára ez

illusztrált teljes kiadásnak diszkötésben 16 frt. — Az Athenaeum azonban gondoskodott róla, hogy ezt részlet-fizetés mellett is meg lehet venni, mint egy törlesztésre, t. i. füzetenként, mikor egy-egy füzet ára 1 frt 50 kr., s az egész könyv 10 füzetből áll, de a ki 15 frtért mind a 10 füzet megszerzte, Meher Vilmosnál ugyanazon disztáblába köttet-heti, melybe a kötött példány van foglalva.

Petőfi összes költeményeiből ez alkalommal az Athenaeum egy 8-adrét alakú kisebb kiadást is rendezett négy vastag kötetben. E két kiadás tartalom tekintetében teljesebb minden eddigienknél, mert a forradalmi versek is mind közölve vannak bennök, csunkitatlanul, s a köl-tőnek, testvére Petőfi István birtokában levő eredeti kézírata szerint történt a javítás. A köl-tő szegfői. s gyűjteményeibe fol nem vett versei külön sorozatban, szintén fölvetettek, egy szóval az eddig ismert költemények-nek lehet mondani teljes gyűjteménye. E kisebb alaku, négy kötetes kiadás ára füzve 8 frt, diszkötésben pedig 12 frt.

— A Franklin-társulat kiadásában egy jól irt kézikönyv jelent meg: „A mythologia kézikönyve“ irta Cox György, s a harmadik angol kiadás után fordította s a finn mythológiával bővítette dr. Simonyi Zsigmond. E kézikönyv, mely a legújabb tudományos buvárlatok eredménye szerint készült, nem a régi szokásos mythologia, melyben az istenek szerelmeskedései és nagyon is földi vétkei, házasságtörései stb. foglalják el a legnagyobb részt, hanem a mythologia eredeti alakjának első fel fogása, melyet mindenki örömmel és taunlással olvashat. Megjelenése mind a tanulóknak, mind az olvasó közönségnek hasznos, s a görög és római mythologián az ókori többi népek: az egyiptomi, az assyri mythológiát, a Veda mythológiáját stb., az észak-európai s végre a finn mythológiát is magában foglalja. A szép kiállítású könyv ára 1 frt 50 kr. Ugyancsak a Franklin-társulat kiadásában megje-lent a *Frecksay* János által átfordozott „*Találmi-nyok könyve*“-ből a 9. és 10. füzet, melylyel most már az első kötet be van fejezve. E jeles és sok illusz-trációval megjelenő munkát már volt alkalmunk mutatványokban is megismertetni olvasóinkkal, ára egy-egy füzetnek 40 kr. s így az első, nagy terjedelmű kötet ára 4 frt.

— „Türökországi képek“ ezim alatt adja ki tapasztalatait Márkus István orsz. képviselő, ki több hónapot töltött a szerb-török háboru színhelyein és Konstantinápolyban, mint a „Nemz. Hirnap“ tudósítója. Márkus könyve füzetenként fog megjelenni; az Athenaeum adja ki, s előfizetési ára 2 frt.

— „Köziség és körjegyzők kézikönyve“ ezimű munkára nyitott előfizetést Dobozi István, a közseg-jegyzői kar egyik legtevékenyebb tagja. A munka előfizetési ára 2 frt.

— „Dalok az időnek“ ezim alatt egy kis füzet jelent meg, melyet az *Epigon* álnévi írő a magyar haza ifjúságának ajánl figyelmébe. A füzetke tartalma inkább szónokias, mint költői hangu politika: Szabadsági eszmék, köztársasági elmélet s a mostani kül-ügyi napi politika határozatlansága elleni kifakadás nyilatkozik Epigon tizenhárom költeményében. Az Athenaeum-társaság nyomdájából került ki, de ára nines följegyezve.

— „Mokány Bercki válogatott grombaságai“ a már jól ismert „Pif neki!“ jelszóval megjelentek az Athenaeum bizományában. Más szóval nem más ez, mint Mokány Bercki naptárának folytatása, melyet sok érdekes és jellemző élez, tréfa, adoma s általában Bercki viselt dolgainak előadása tesznek kelen-dővé. Jankó János tollrajza csak növeli e humorisz-tikus naptár értékét, melynek ára — mint olvassuk — „99 olvasztékos krajczár.“

— *Fali naptárak*. Posner Lajos műintézetében megjelent „Elojegyzési naptár“, fali naptár; továbbá „Jegyzék-naptár“ 1877-re, kis alakban, szintén tiszta helylyel jetyezetek számára. Az előbbi egy párisi czég megrendelése folytán francia szó-veggel is megjelent.

— *Uj zeneművek*. Tábornoky és Parschnál megjelent Biber Gyula „Keckeméti híres vendég-fogadó“ s még öt, zongorásra irt csárdása, ára 60 kr.

— **A nemzeti színház drámai újdonsága.** „Samu bácsi” színmű Sardon Viktortól, s francziából Feleki József fordított. Sajátságos végülük csupa apró jelenetekből, életképekből és ötletekből. Nem dráma, nem színmű, nem vígjáték, hanem mozaik amerikai életből, színpadi keretbe foglalva. A drámai eseménye kicsiny, az is csak a harmadik felvonásban kezdődik; addig és azon kívül csak színpadi csoportokat látunk, hanem szellemesen rajzolva. Sardon a nála szokásos élességgel és túlzó gyönyörösséggel fordul az amerikai élet ellen, s embereit önzőknek, haszonlesőknek, sőt még a nőket és lányokat is kalmárlelkűeknek, gyöngédség és családiaság nélkülieknek tünteti föl. Mindenki számít, mindenki pénz és előmenetelt hajhász, és nem válogat semmit eszközeiben. „Samu bácsi” egy tősgyökeres amerikai természet, önző és mindent üzleti szempontból tekintő. Ilyen a színmű többi alakja is, kivéve két francziát: egy fiatal nőt, ki elméssége által játsza ki az amerikai kapzsiságát, és egy fiatal marquist, ki tapasztalatok végett megy New-Yorkba, hol igen szívesen fogadják, mert e demokráta világ is szereti a marquist-kat. Samu bácsi fiatal rokona Sarah, ki is veti a horgot, hogy férjül csábita a marquist. Mindent nyíltan és üzletszerűen teszi, sőt a marquistól irást is kér, hogy neki házassági szándékát udvarol. A darab drámai fordulata az, hogy Sarah komolyan szerelmes lesz, belátja hogy kaczerkódása számítása nem gerjeszthetett a marquistban tiszteletet iránta. Küzdelmében női gyöngédsége jelenik meg, szíve szól, s ép ezáltal megnyeri a marquist szerelmét is. A darab az egymást váltó satirikus ötletek által folyton érdekes vonásokat tár föl, s lekötő a figyelmet elejétől végig. Az előadás is kitünő volt, s a genre-alakokat nagy kedvvel játszásk színészeink. A főbb szerepek: Felekiné (Sarah), Szigethi József (Samu bácsi), Náday (a marquist), továbbá Prielle Kornélia, Beresényi, Vizvári, stb. kezében vannak.

Közintézetek, egyletek.

— **A magyar tud. akadémia** decz. 18-iki összes ülésében egy elhunyt magyar tudós emlékeztetőt elevenítették föl. Nagy Károlyról, az akadémia rendes tagjáról tartott emlékbeszédet Komlór Gusztáv. Nagy Károly a múlt század végén született Rév-Komáromban, s atyja foglalkozása szerint maga is gyógyszerész pályára készült, de Bécsben tudományos foglalkozásokba merült. Megismerkedett több kiváló férfival, többi közt Litrov híres csilagszászal, s a mennyiségtan és csillagászat körében folytatta tanulmányait. Később gróf Károlyi Lajo: pénzügyi tanácsosa, majd gr. Batthyány Kázmér meghatalmazottja lett. A tudományon kívül szerette a republikánus elveket is. A harmincas években Amerikába készült egy főrral, de a terv megváltozott, Nagy Károly egy ideig Angliában maradt, hol előkelő ismeretséget kötött, s ezek ajánlatával vitorlázott az új világrészbe, és sok tapasztalattal tért vissza Bécsbe. Irodalmi működése változatos. Írt hírlapi cikkeket, értekezéseket és könyveket. „Elemi arithmologia” című művét 1835-ben az akadémia 200 drb. arany jutalomdíjjal tüntette ki. Írt csillagászati közléseket, számtani és mértani kézikönyvet, s 1839-ben „Magyar mértékek” című művében a méter-mérték behozatalát sürgette. A nyilvános életben is élénk részt vett, ott volt 1832-ben a pozsonyi országgyűlésen, s a hírlapokba szabad-elvű cikkeket írt. „Daguerrotypek” cím alatt 1847-ben a hazai viszonyokról elmés és csipős rajzokat adott ki, melyek nagy feltűnést ébresztettek. Ő készítette először magyar földképeket gr. Batthyány Kázmér költségén, és szétosztották az iskolákban. Bicskén pedig csillagát állított föl. A szabadságharc megakasztá működését, s 1849-ben Párisba ment, előbb csillagdját, fölserelésével együtt, az uralkodónak ajánlván, ki aztán évek múlva a műszereket és könyvtárat hazai tudományos intézetekbe és főbb tanodáinkhoz osztatta szét. Párisban is, noha szembeteg lett, a csillagászatot foglalkozott, egyszerűen élve. Adott ki több munkát franczián, így az üstökösökről, s hatvan éves könyvet „a napról”, mely németül is megjelent Lipcsében. 1868 márcziusában halt meg Párisban, hová önkénytelen számította magát. En emlékeztető után a *Deák-emlé-*

kezetére hirdették ódák pályázatáról tett jelentést Gyulai Pál. A 39 pályámú közül kettőt találtak a bírálók figyelemreméltónak a 20 és 38-ik számú. Az előbbi jellegje: „Integer vitae”, az utóbbi „Pater patriae”, mely föltötte áll amannak, s melynek a 100 drb. arany óda ítélték a bírálók. A jelleg levél a pályanyertes óda szerzőjeül *Szász Károlyt* tüntette föl. A másik óda is fel fog olvasatni a jövő hóban tartandó Deák ünnepélyen; szerzője *Tóth Kálmán*.

— **A természettudományi társulat** decz. 20-iki szakülésén *Borbás Vince* a „három lecsüngő gyümölcsű Arabis-növénnyről” értekezett, elmondva, hogy az eddig nálunk ismert három specieszhez egy negyediket talált a máramarosi hegyek közt. *Ónody Bertalan* tiszta-lobi földirtokos pedig, ki a múlt évben Közép-Ázsiába utazott, *Khiva* gazdasági növényeiről szólt, érdekesen ismertette *Khiva* mezőgazdasági növényeit, orvosi gyógyító füveit és kerti terményeit. Megléte az embert, ha a vadon sivatagnak gondolt *Khivába* lép és látja, hogy mily mértékben ki van ott fejlődve az öntözés, csatornázás, ha látja, hogy a gazdaság valóságos kerti gazdálkodás. Részletesen tanulmányozta *Khiva* gazdasági növényeit és magvakat is hozott belőlök, a melyekkel tiszalóki birtokán — kevés kivétellel — már az idén megkezdte a honosítási kísérleteket, többnyire jó eredménnyel. Legfontosabb gazdasági növények a buza (budai), a dzsügeri (czukor-cizrok) nagy bugás virágu növény, mely főhéher lisztet ad, a garacsa (gyapot), mely 5—6 gyümölcsöt terem, jóval kisebbet az amerikai nál és a dohány (tembaku), mely igen kitünő, illatos termény ad. Vannak finom alapnövények, mint a kiüdzsö, züger és inden (repcze), hüvelyes vetemények; természetek rizst, keménymagot, festő buzért stb. Gyümölcsök kitünők; a dinnye paradicsomi hazája *Ónody* véleménye szerint csakugyan *Khivában* van, zamajta és finomsága ott felmulthatatlan. A magvakból *Ónody* eredetieket és itthoni terméseket mutatott be, vajha a sok jóból nálunk is meghonosítanók az alkalmatosságok.

— **Az orsz. erdészeti egyesület** e hó 16-án tartotta közgyűlését Tisza Lajos elnöklété alatt, ki megnyitó beszédében az egylet jövedelmét biztosítottak mondta. Van 63,000 frt tőke, s ehhez járulnak a tagok évdíjai; a magyar földhitelintézet pedig 10,000 frt alapítványt tett *Deák* emlékére. Ez alapítvány czélja az erdészeti irodalom állandó fejlesztésére szolgáló évi jövedelmet adni. *Fekete Lajos* erdőakadémiai tanár értekezésében azt fejtegette, mint kelljen az erdészeti-műszaki segédzsemyezet növelni. Első alelnök lett *Wagner főerdőtáncos*, másodelnök b. *Podmaniczky Géza*. A költségvetés szerint az egyesület jövő évi összes bevétele 7600 frtal s kiadása 7000 frtal irányoztatott elől.

Balesetek, elemi csapások.

— **Házomlás.** Nagy szerencsétlenség történt e hó 22-én délelőtt a fővárosban, a ferencz-rendiek most épülő palotájában. Ez óriás épület csak most került tető alá, s folyton munkások foglalkoztak benne. Pénteken délelőtt a hatvaniteza felő eső rész udvarán összeomlott az épület egy darabja s több munkást temetett romjai alá. Tűzoltók érkeztek azonnal, s hozzá kezdek az omladékok szétválasztásához és az eltemetettek kiszabadításához. Mikor e sorokat írjuk, két halottat, és 6 sebesültet szabadítottak ki a romok közül. A halottak egyike egy napzsámás asszony, a másik pedig *Fanta András* kőműves legény. A megsebesültek közt kettő férfi és négy nő. Ezek némelyike az emeletből zuhanat alá, de halálosan egyik sem sérült meg. A hivatalos vizsgálat azonnal megindult. A bazar-palotát *Kéler Napoleon* építette oly föltétel alatt, hogy 30 évig a házáért ő élvezi s akkor a ferencz-rendiek tulajdonáa lesz. Az építészeti rendszabályok áthágásáért *Kéler* többször kapott megintést a hatóságától, s egy ízben erőhatalommal kényszerítették az építés szolidaból folytatására.

— **Tűz ütött ki** Szászországban az ottani kincstári fűrészgazr asztalos műhelyében egy photogén lámpa felűlése következtében. A gróf és a közellevő színek porrá égtek. A kár 80,000 frt.

Mi ujság?

— **Konstantinápolyból** a karácsonyi ünnepekre békés remények kecsegtetéseit küldözgetik szerkesztészt. Az ember ugyan hajlandó kételkedni, de hát a „legmegbízhatóbb források” mondják, hogy *Konstantinápolyban* eddig „minden jól megy”. Hogy mi is történt eddig voltaképen, az még homályos, de a konferencia csakis a „békés” fejlődés utját egyengette meg előleges tanácskozásában, s csak most ül össze, épen karácsonyra, és csak majd újvére, farsangra, vagy hamvazó szerdára várjuk eredményét. Annyi bizonyosnak látszik, hogy a fegyverszünetet meghosszabbítják, meglehet tán egész márcziusig. A karácsonyi ünnepekre *Törökország* nemcsak a konferenciát kapja meg, hanem várja az alkotmányt is, melyet ekkor hirdetnek ki. A portánál győzedelmeskedett a szabadelvű áramlat, s a csökönyös *Mehemed Rusdi* nagyvezér helyét *Mithád* pasa foglalta el, az az államférfi, ki esze és gondolkodása által a modern műveltséget képviseli *Törökországban*. E változás nem mutat meghunyászkodásra *Oroszországgal* szemközt, mert *Mithád* pasát szeretik legkevésbé *Szentpéterváron* valamennyi török pasa közt, s *Ignatieff*nek leghevesebb politikai ellenfele. Ugy látszik, hogy *Mithád* ot a legelső hatalmi pozrcza s szultán helyezte, hanem egy kicsit az angol befolyás is segítette. *Konstantinápolyból* érkezett *legújabb hír* szerint: az előleges konferencia abban egyezett meg, hogy *Bolgárországban* egy európai bizottság állítandó fel, mely mellé a reformok ellenőzése és életbeléptetésére 6000 belgából álló katonai erő adatik. *Salisbury* csatlakozott ez egyezéshez, általában csak a háború elkerülése végett, mely különben rögtön-kitört volna. A porta elhatározását e hó 25-ére várják.

— **A szerb új miniszterium** alakításával hír szerint, *Zukics* bizatott meg, *Szerbia* bécsi ügynöke. *Zukics* ép oly orosz, mint *Risztics*, s minthogy ez utóbbi ugyis tarthatatlan, s a miniszterváltozás már régebbi idő óta elhatározott dolog, az semmiféle elégtételt sem képvisel a „*Maros*”-ért.

— **A török sebesültek** javára a budapesti egyesületi ifjuság gyűjtő bizottságának e hó 20-ikáig 1763 frt 87 kr, több darab ezüst pénz és több mázsa tég és sebkötő gyűlt össze. Az e hó végéig begyűlendő összeget az a küldöttség adja át *Konstantinápolyban*, mely *Abdul-Kerimnek* viszi el a diszkardot. E küldöttség a vidéki akademiák megbizottjaival együtt 18 tagból fog állni, s *Konstantinápolyban* ünnepélyesen fogadják őket. A „*Itti-had*”, *Mithád* pasa közlönye, *Konstantinápoly* lakosságához felszólítást intézett, fölkerve, hogy miltó fogadtatásban részesítse a magyar ifjuság küldöttségét. Ugyanez a lap írja azt is, hogy a szofták ez alkalomból nagy tüntetésekre készülnek, s a katonai akadémiá növendékei a vendégek tiszteletére lakomát fognak rendezni.

— **Egy diploma, mint zeneszerző.** *Gr. Beust*, monarchiánk londoni nagy követe, a walesi *he Indiából* visszatérte emlékére egy keringőt írt „Le retour des Indes” cím alatt. E zenemű *Schreiber* bécsi udvari műkereskedőnél jelent meg, s nemcsak azért érdekes, mert egy diploma írta, hanem főkép azért, mert a gróf az egész tiszta jövedelmét a londoni magyar egyesület javára ajánlotta.

— **Öngyilkosság.** Pár nap előtt *Tóthfalussy Miklóst*, ki utóbbi időben mint dijnok tartá fent magát, szállásán a fogásra fölkapasztva találták. Zaklatott életet fejezett be. *Gazdag* örökséget kapott, egy időben *Miskolcz* keresett orvosa volt, s boldogan nősült. De csakhamar játékra adta magát és lassankint elveszett mindene. Meg kellett szöknie, s kezdődött a zaklatott élet. Sokoldalu műveltsége által azonban gyakran föl-fölvergődött. Írt „*Kertészeti kézi könyvet*”, melyért 3000 frtot kapott, lett hírlapíró, foglalkozott mint fordító, tolmács, irnok, stb. De mindig játszott. A házban, a hol utóljára lakott, alig ismerték, mert reggel járt haza, s egész nap aludt. Végre önmaga bírja lett.

— **Mesterséges nyul.** Egy angol, bizonyos *Geary*, oly mesterséges nyulat tud készíteni, hogy vadászni lehet olyan helyen, a hol nincs nyul. Természetesen pecsenye nem lesz belőle, csak mulatóságos. E napokban már tettek vele kísérletet, s az

agarakat tökéletes csalóásban tartotta. A találmány szabadalmat is nyert az angol kormány részéről. A kísérlet nemrég történt és ebben a mesterséges nyul nagy szökésekben iramodott a rét egyik végéről a másikra, követe az agarak által, melyek mindannyiszor rámentek a lépére. Ilyenformán a mechanikus nyul a modern vadászport legújabb segédszere gyánadt tekintendő. A mi *Geary* ur találmányának részleteit illeti, ez áll egy lehető természetihven kitömött nyulbőröl, a mely a mostanában felkapott gyermek-játékszerhez, a hirtalóhoz hasonló állványon áll. Ez utóbbi egy nyilt csőben szalag egy zsinag segítségével, melynek hossza a befutandó tér szerint változhatik. A vadászat színhelyét szolgáló mező végén egy különös szerkezetű és két ember által mozgásba hozott hengerkerék áll, melyre a zsinag csavarodik, mely így a nyul szökéseit előldezi. A gépet egy lombból alkotott fal takarja, s a mögé azután a nyul, ülözönek nagy ámulatára és bosszuságára, eltűnik.

— **E lap mai számának** hirdetési rovatában olvasható *Kortesz Todor* időszéri czikkeinek sorozata, melyet a t. olvasók figyelmébe ajánljunk.

Halálozások.

— *Mán József*, Máramaros megye főispánja, elhunyt M. Szigeten e hó 15-kén 60 éves korában, s nagy részvét közt és gyászompával szállították holttetésre e hó 18-án Szarvaszóra, a családi sírboltba. *Mán* igen népszerű fia volt a megyének, s a nemzetiségek közt is szilárd összekötő kapocot képezett. Noha román volt, erőlyesen és híven szolgálta a magyar államot. Megyei szereplése a 40-es években kezdődött, nemokára szolgabíró, követ, 1848—49-ben képviselő, s 1861-től főispán lett.

— *Lehoczy György*, Kőrmöczbánya országgyűlési képviselője, meghalt e hó 20-án 36 éves korában. Ez országgyűlésen volt először képviselő és a szabadelvű párthoz tartozott, s műveltségeért, előzékeny modoráért kedvelt férfi volt.

Elhunytak még: *Nagy János*, a volt Jászkon kerületnek egykori aljegyzője, később nagykapitány, legutóbb kisujszállási kir. járásbíró, decz. 18-án, 62 éves korában; a boldogult a korán elhunyt *Nagy Imrénnek*, az „*Árpád*” és „*Hattyalud*” szerzőjének fivére volt, s ő adta ki testvére költeményeit. — *Popovics Márk*, a legfőbb ítélőszék bírja 73 éves korában. — *Bodogh Ferencz*, pestmegyei földbirtokos, s a törvényhatósági bizottság tagja, *Kecskeméten* 53 éves korában. — *B. Kenény Erzsé*, a legjobb, legemesebb kedélyű magyar leányok egyike decz. 18-án *Maros-Vásárhelyt*, 47 éves korában. — *Báró Geramb Ferencz*, bocksói (Máramaros) plebános és esperes. — *Adler Illés*, fővárosi polgár 72 éves korában. — *Simonffy Kálmán*, Debreczenvárosi erdész, 50 éves korában. — *Vihelm Sándor*, honvédelmi miniszteri számtaniszt, 32 éves korában. — *Hampel János*, gimnasiumi hitanár Ungváron, 73 éves korában. — *Schubert Jánosné*, szül. *Horváth Katalin* asszony, a budapesti Fröbel-nőegylet gyermekkertjének első alapítója. — *Reviczy József* Felső-Kelecsényben 48 éves korában; 1848-ban *Damjanics* alatt vörös sípkás százados volt a forradalom után *Josefstadtnban* több évig politikai fogoly, 1867 után tiszti ügyész *Zemplénmegyében*, majd újra a honvédségbe lépett mint százados, de betegeskedése miatt vissza kellett húzódnia.

Szerkesztői mondanivaló.

— **Baranya.** D—J. A házi iparról társalpjainkban közölt cikkek, ugy látszik, többfelé visszhangra találtak. Közleményét szívesen vettük s társalpjainkban

fogjuk felhasználni, ugyancsak a „Magyar Gazda” rovatban, hol az első cikket megjelent. — **Bodony.** N. Zs. A „Képes Néplap” olyan közönségnek van száma, mely más lapokat nem igen olvas, mert nemis igen van alkalma olvasni. Röviden, de világosan szól mindarról, a mit a folyó világi eseményekről tudni közérlelők. Egy ígérező előzető kedvéért meg nem változthatjuk, kivált ugy, a hogy ön akarja, mert ez épen nem válnék az elterjedt kis lapnak előnyére.

— **Heine Tragédiája.** Le van fordítva, tudunkra háromszor, lehet, hogy többször is. Az ön fordítása sem roz; de legalább is nem jobb amazoknál. S így, ha elismerésünkben újra csak a megtagadást hallja is, még sem mondhatunk egyebet, mint azt: válasszon kevésbé ismeretes darabot, fordítsa annyi (vagy ha lehet még több) sikerrel; talán előbb fogjuk közelíthetőnek találni.

— **Barátom árnyékához.** A sonett a kül-ugy. mint a belformára legkevésbé bírja. Két első (négy-négy soros) strofájában csak két rimet kíván, négyszer ismétlődő. Mértékben a legnagyobb szabotosságot. *Belformája* is szintoly határozott. Első nyolcz sorában előkészíti, fokozatosan a megoldást, mely az utolsó hatban, s teljesen a végső háromban csaknem epigrammá illel lép elő. On sem az egyik, sem a másik igénynek nem felel meg s így műve, mint sonett, akkor sem volna sikerültnék mondható, ha eszmei tartalma több volna, a mennyi valóban.

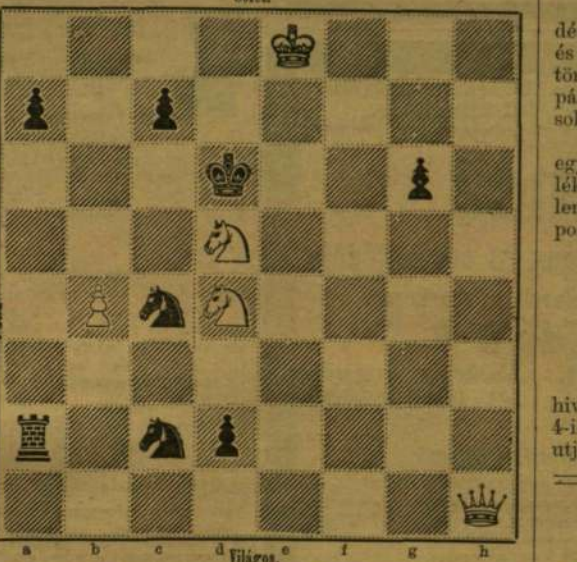
— **M. Ó.** A most küldött fordítás erejéhez képest jobban van válassza s azért jobban is sikerült; bár a közelíthetőség mértékét most sem íti meg. Különbösen a vers nagyon ismerős s azért csak egészen kitünő fordításban érdemelne meg a közreadást.

— **Borosjenő.** A S. A. megemlékezést köszönettel vettük. Üdvözlöttünk!

— **Déva.** T. G. A rajzokat kívánata szerint legközelebb visszaküldjük.

— **Köszön.** A strofa-szerkezet (minden versszak végsora első sorul a következőkben) elég szerencsés. De aztán annyi minden pedíg félíven fog megjelenni s ezental is a legelőszob napilap maradt, mely a politikai hírlapokhoz igényeit kielégítheti.

SAKKJÁTÉK.
890. számú feladvány Kástner B.-től.

Világos indul s a nyenydék lépésre mattot mond.

885-dik számú feladv. megfejtése.

- (Zagyva Inretül Debreczenben.)
Világos.	Sötét.
1. Vd8—d1	Kb2—c3 (a)
2. b3—b4	Ke3—b2
3. He2—a3	Kb2—c3
4. Vd1—d4+	Ke3—d4+†
5. Ha3—b5: mat.	
(a)	b5—b4
2. He2—e1	Kb2—c3
3. Vd1—c1+ stb.	

Holyszen fejtették meg:
VESZPRÉMBEN: Fülöp J. **BUDAPESTEN:** K. J., F. H. és Gelsén: Glesinger Zsig. **Németh Péter.** mond. **MAROSVÁSÁRHELYT:** Csipkés SÁROSPATAKON: Gérecz K. **Árpád.**
MISKOLCZON: Hartmann Ist. **AZ EGYIK ÚJ KASZINO** egy tagja. **NAGY-KŐNÖSÖS:** Nemesik és A **PESTI** sakk-kör. Kovács.

Előfizetési felhívás
VASÁRNAPI UJSÁG
és
POLITIKAI UJDONSÁGOK
1877. évi folyamára.

(Ismeretterjesztő és politikai hetilap. — Az egyik számos eredeti képpel illusztrálva; a másik rendkívüli mellékletekkel bővítve.)

Postai szétküldéssel vagy Budapesten házhoz hordva a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt

Egész évre 12 ft.
Félévre 6 „

Csupán a Vasárnapi Ujság:
Egész évre 8 ft.
Félévre 4 „

Csupán a Politikai Ujdonságok:
Egész évre 6 ft.
Félévre 3 „

Az előfizetések legelőszobában postautalvány által eszközölhetők.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala (Budapest, egyetem-utca 4. szám)

Felolós szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 9. sz.)

Legelőszob politikai magyar napilap.

Előfizetési felhívás
NEMZETI HIRLAP
III. évfolyamára.

A „Nemzeti Hirlap” tárgyalja a politikai napi kérdéseket rövid, világos, népszerűen tartott vezércikkekből és kisebb közleményekben. Itt megtalálja az olvasó a törvényhozás előszob, bizottságok, szakbizottságok, pártklubok tanácskozásairól rövid, de kimerítő tudósításokat, távirati és újdonsági rovatában a legújabb híreket. A „Nemzeti Hirlap”, — mint eddig — mindennap egy íven, a szükséghez képest, 50—100-szor féltínyi melléklettel, ünnep utáni napokban pedig félíven fog megjelenni: s ezental is a legelőszob napilap maradt, mely a politikai hírlapokhoz igényeit kielégítheti.

A „Nemzeti Hirlap” előfizetési ára:

Egész évre 16 frt — kr.
Félévre 8 „ — „
Negyedévre 4 „ — „
Egy hóra 1 „ 40 „

Az előfizetési pénz az „Nemzeti Hirlap” kiadó-hivatalába (Budapest, Franklin-Társulat egyetem-utca 4-ik szám) intézendők, legelőszobában postautalvány útján.

Előfizetési felhívás
KELET NÉPE
III. évfolyamára.

A **KELET NÉPE** bátran és határozottan külttje az ellenzéki zászlót ezeltől másfél évvel, bátran és határozottan fogja azt lobogtatni az új évben is.

A **KELET NÉPE** a konzervatív irány határozott képviselője, minden jóvalvaló törekvésnek erélyes támogatója, minden visszaélésnek, romlottóságnak kéréhletlen ostromozója maradandó ezután is.

A **KELET NÉPE** hetenként hatzszor egy nagy íven — a szükséghez képest féltínyi melléklettel — ünnep utáni napokon pedig félíven mint esti lap, tehát minden-nap megjelenik.

A „Kelet Népe” előfizetési ára:

Egész évre 20 frt — kr.
Félévre 10 „ — „
Negyedévre 5 „ — „
Egy hóra 1 „ 80 „

Az előfizetési pénz az legelőszobában postautalvány útján, a „Kelet Népe” kiadó-hivatalába (Budapest, egyetem-utca 4-ik szám, a Franklin-Társulat épületébe küldendő.

Tartalom.

Storno Ferencz és a pannonhalmi székesség (arezkép és képpel). — A gonosz kosár. — Archimedes pontja (folyt.). — Természetes időjósok — Strogoff Mihály utazása (képpel). — Melléklet: Karácsonyi tárház (képpel). — Karácsonyokor. — Karácsonyi ünnepek s szokások. — Karácsonyi apróságok. — Diesdó napok. — Az orosz déli hadsereg fővezére (képpel). — A dunai monitorok és még valami (képpel). — Irodalom és művészet. — Köszöntések, egyletek. — Mi ujság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Hét-naptár.

HETI-NAPTÁR.

Römp és hetinap	Katholikus és protestáns naptár	Görög-orosz naptár	Izraeliták naptára	Nap	Hold
21 Vasárnap.	A 4 Ádám és Éva	A 28 IV. Ad. s E.	12 6 29 Spiridión	6. ó. p. é. p.	6. p.
25 Hétfő	Nagykarácson	Nagykarácson	13 Eustrat	7 49 4 12 11 49	0 4
26 Kedd	István vértanú	István vértanú	14 Thyrus	7 49 4 12 este	1 17
27 Szerd.	János evangalista	János	15 Eleuther	7 49 4 13	0 29 2 33
28 Csüt.	Apró szentek	Aprószentek	16 Ageus	7 49 4 14	0 55 3 53
29 Pént.	Tamárs püspök	Jonatán	17 Dániel	7 49 4 15	1 30 5 17
30 Szomb.	Dávid király	Dávid	18 Sebestyén	7 49 4 15	2 17 6 37
				7 49 4 15	3 21 7 48

Hold változásai. ☉ Ujhold 2. izb. 30-án 11 óra 15 perczkor éjjel.

Ráth Mór legújabb törvénykiadásai.

(Budapest Haas-palotában.)

- 1876. 27. t. cz. Az új váltótörvény 40 kr. függelék az új váltótörvényhez. Váltóeljárás 40 kr.
 - 1876. 15. t. cz. A közadók kezeléséről 40 kr. függelék az új közadó törvényhez. Pénzügy. rendeletek és utasítások az adófelügyelőkről, és az adóbehajtási eljárásról 60 kr.
 - 1876. 28. t. cz. A népiskolai hatóságokról 20 kr. függelék a népiskolai törvényekhez. A közokt. minisztérium utasításai a polgári községek, a polg. köznevelési iskolák, és a népoktatási tanintézetek gondnoksága számára 60 kr.
 - 1876. évi Rendeletek gyűjteménye. (Az összes miniszterjarmok rendeletei) 3 frt.
 - 1876. évi Törvényesítések. Nagybetűs 8-rét kiadás 3 frt. Diszes szebbkiadás 40 kr.
 - 1876. 5. t. cz. A közadók törvény módosítása 20 kr.
 - 1876. 6. t. cz. Az új közigazgatási törvények 40 kr.
 - 1876. 13. t. cz. A család és gada közötti viszony szabályozásáról, a gazdasági munkásokról és napszámosokról 40 kr.
 - 1876. 14. t. cz. A közegészségügy rendezéséről 40 kr.
 - 1876. 16. t. cz. A végrendeletek, örökösök szerződések és halálesetre szóló ajándékozások alaki kelleiről 20 kr.
- Mindezen, úgy az összes 1867-1876. törvények Ráth Mór kiadásából akár 8-adrét nagybetűs, akár diszes szebbkiadásban kaphatók. Teljes jegyzékekkel ingyen szolgálunk.

Ritka alkalom a legjelesebb magyar műveknél rendkívül jutányos áron való megszerzésére.

Ráth Mór (Budapest a Haas-palotában)

A nyomásztó idők súlyának engedve, elhatározta magát közelismerésben részesülő kiadásai nagy részének árát tetemesen lecsökkenteni addig, míg az e célra szánt példányok száma tart, fenttartván magának ezek elfogytával a bolti árakat ismét beállítani.

A nagy könyvjegyzék kívánatra mindenkinek ingyen bérmentve küldetik el, és a többiek között Arany, Vörösmarty, Petőfi, Tompa, Kölcsey, Kazinczy, Csokonay, Eötvös, Toldy, Horváth Mihály, Kemény, Gsengeri, Ipolyi, Ssemere B., Szalay L., Salamon, Szabó Károly, Gyulay, Szász, Jókai, Jósika, Byron, Viktor Hugo, Scott, Fenille, Verne, Bz, Góthe, Manzoni, Macaulay, Thiers, Prescott, Renan, stb. műveit diszes kiadásokban tartalmazza.

RÁTH MÓRNAK már 20 év óta fennálló elsőrangú könyvkereskedése **BUDAPESTEN** a Haas-palotában mindennemű irodalmi megbízásokat — természetesen a más kiadók által közbejártatott műveket is, — minden nyelven — legnagyobb figyelemmel, gyorsasággal jutányosan teljesíti. — Vidéki szíves megrendelések — a megrendelés megérkezéskor napján tételenek a postára. — Nagyobb megrendelések különös előnyökben részesülhetnek.

Valódi eredeti Serail-Pasta, tapasztalatszerűleg leghasznosabb, fásosabb szer szepölő, peremesek, pattanások, arcvörösség, bőrtka, ráncok, májolt stb. ellen, mindenévszakban biztos-segélyt nyújt, és pedig káros következmény nélkül, különösen a bőr tisztátalanosságait eltávolítja. Ára 1 frt 50 kr.

Valódi eredeti Serail-bőr-iffujtató-tej Elixír, állandóan használva, szépíti a bőrt, s örök ifjúsági frisséget kölcsönöz annak, ezen fölölmulhatlan szer különösen használatik fürdő és minden mosakodás után és ha az arca a nap-bősségének vagy hidegnek kitve van. Egy üvege ára 90 kr.

Valódi Serail-hajnövesztőszert Ezen világhírű balzsam anyagnak köszöni, melyből készíttetik; ezen balzsam — mint semmi más — medvesziből készül, emellett az azon rendkívül erővel bír, hogy egész kopasz helyeken is a legdurvabb hajot növeszt. Egy elegans nagy porcellán-tégely ára 2 frt o. e.

Valódi Serail-fejkorpa-szesz, már kétszeri használat után az annyira alkalmatlan fejkorpat megsemmisül, valamint a sömörképződést a fejbőrön egyszerűen mindenkor elhárítja. Egy üvege ára 90 kr. o. e.

Valódi keleti szakállnövesztő-kenőcs, még fiatal embereknek is a legrovidebb idő alatt a legdurvább szakált növeszt. Több ezer férfi ezen csodálatlan szernek köszöni legjelesebb díszét. Ára 1 frt 60.

Valódi keleti haj- és szakáll-festőszert, barna és fekete hajnak előbbi természetes színét visszaadja, vörö- vagy szőke haját természet szerint barnára vagy sötét-feketére fest. Ára 3 frt 20 kr minden hozzá szükséges készlettel. (Össze nem tévesztendő az európai hajfestőszerekkel!).

Pasta Miracula, indiai növénygyökerekből készült fehér ártalmatlan balsam. Ha ezen balsamból a bőr bármely részére, például az arcra, ajkakra stb. csekély mennyiségűt dörzsölünk, az esetben még természetes vagy beteges aknák, pattanások, sőt diadémok, koronák is 20 perc alatt az utána való mosással, mintegy odahelyt, virágzó s állatkozó testként (Inermat) idős elö, melyet gyakorta csak felülő szép és fiatal embereknek csodálunk, s mely sem izadásg, sem többszörös törölgetés által el nem távolítható. Ezen kiáló szer minden festőszernél többre becsülendő. Ára 1 frt 80 kr.

A fentebb felsorolt készítmények, a legelőkelőbb pipere-üzemeltetési vállalatok és az összes európai szepölőszereket is állítják, mert nem önkénylőleg választott anyagokból készíttettek, hanem kivétel nélkül a Kelet növényeiből vették és eredetükben át a Serail kisközségi titkári képzést; egy világszerte ismert illatszer-vegyésszé műhelyből erednek. Mustapha Effendi, csász. török udvari illatszerész Konstantinápolyban. — Valódi és eredeti minőségben Európában csak az alábbnevezett ártalmatlanban kaphatók:

REISS B. urnál Budapestben, király-utca 46. szám, I. emelet,

ahová minden megrendelés intézendő, melyek pontosan és lelkiismeretesen az összes előleges beküldés vagy utasítás mellett teljesíttetik. Minden cikk mellé a szükséges használati utasítás hozzácsatolva van és pedig német és magyar nyelven. A postán külföldeni csomagolás- és belföldi 20 kerral több számítottatik. 1876

PÉNZ

3-os kamatra földbirtokok, uradalmak és bérházakra, ugyisint köznevelési költségek egész Ausztria-Magyarország és Erdély számára, bármely összegben. 64 félszázalékos visszatérítési folyószámlák kaphatók: Behördl. autor. Escompte- und Escomptevermittlungs-Comptoir in Wien, Stadt, Schottenhof, 12. Stiege, Thür 8. Levelezni bérmentve és német nyelven kerütnék intézetni. 2375

Csak 7 frt 50 krajczárért.

Ezt hallani, látni és bűmlüni kell!

Egy valódi angol britannia-alpaca-erüst szatli készlet, melyet némely hástárakban az egészségromló pakfong-kanalak helyett lehetne alkalmazni, a következő 55, valóban gyakorlati, elpusztíthatatlan darabból állván Britannia-alpaca az egyetlen fém, mely mindig az esztétikus hasonlóan fehér marad. A készlet áll a következőkből:

- 12 db. nehéz é-ókanál,
 - 12 " " kávéskanál,
 - 12 " asztali villa, / fekete / fényes / kék, / nyéllal,
 - 1 " nehéz tejszedő kanál,
 - 1 " nehéz levestedő kanál,
 - 1 valódi china-erüst csukorhintó,
 - 1 valódi china-erüst csukorfogó,
 - 2 db. china-erüst gyertyatartó,
 - 2 db. china-erüst tojásphárka,
 - 1 china-erüst tea-szűrő.
- Mindezen 55 tárgy csak 7 frt 50 kr.-ba kerül, a china-erüst-tárgyak végeladásában. Bécs, II., Praterstrasse 16.

Az érmekek, ásványok és régiségek

irodája a régi Lloyd-épületben ajánlja gazdag raktárát minden kor- és országbeli **PÉNZEK- és ÉRMEKBŐL;** mindentféle ritka régiségek, mindennemű maár-és állat-szemek, ugyisint leggyázdagabb választékát ritka ásványokból, egyenkint és rendezett gyűjteményekben, iskolák, magasszab tanintézetek és magán-kedvelők számára a legjutányosabb áron. Ugyanott érmekek, ásványok és régiségek a legmagas áron megvétetnek. 2686

Legbecselesebb, legszebb, karácsonyi ajándék.

A Franklin-Társulat, magy. ir. intézet kiadásában Budapest, IV. egyetem utca 4. sz. megjelent s minden könyvkereskedésben kapható:

DEÁK-ALBUM.

Emlékkönyv.

Zichy Mihály rajzaival.

Ára füzve 3 frt, diszkötésben 5 frt.

A Franklin-társulati Deák-album közbejött akadályok miatt csak most hagyta el a sajtót. Későn az eredeti tervet, elég jókor a halhatatlan s így soha el nem évülő nagy nevet illetőleg... Mert a kegyelet bármiféle nyilatkozata Deák nagysága és emléke iránt mindig idősebbi lesz nálunk, s szerencsétlenség lenne az országra és nemzetre nézve ha a közvélemény bármikor nem annak, hanem elkésett vagy éppen idősebbi hódolatnak tekintend.

De mellőzve e vitatásra nem szoruló igazságot — az album tartalmáról is elmondható, hogy — idősebb, mivel a névtelen szerkesztő oly cikkeket és dolgokat igyekezett szerezni és gyűjteni, mik ne csupán az alkalmi lelkesedés és gyász pillanatnyi érdeklődésének és részvételének nyújtásának kapós anyagot, hanem a történet által is számbavehető becses adalék legyenek még akkor is, mikor az album diszkötése már elkopott, s újabb művek leszorítják azt a napirendről.

Sikerült-e törekvése? feleljen helyette a következő érdekes, s kitűnő nevekkel csillogó tartalom-jegyzék:

TARTALOM: Törvényesít. (Zichy M. rajzával). — Első rész. B. Pojmaniczky Frigyes. Nyílt levél a szerkesztőhöz. — Degré Alajos. Deák Ferenczet hol láttam először? — Zichy Antal. Deák Ferenc halálára (Zichy M. rajzával). — Salamon Ferenc. Deák Ferenc társadalmi hatása. (Zichy M. rajzával). — Zay Sándor. Régebb és újabb költemények. — Vörösmarty M. Deák Ferenc. A zalamegyeieknek. — Garay J. Deák szava s deák szavak. — Bajza. Deák Ferencnek. (Emléklap). — Garay J. Aldomás Deák Ferencre. — Szabados János. Deák Ferencnek. — Csepreghy Ferenc. Deák Ferenc halálára. — Komlóczy József. Az első éjjel. — Halász Imre. Látogatás Deák Ferencnél P.-Sz. Lászlón. (Két képpel). — Zichy Antal. A lakat. (Zichy M. rajzával). — Czippuslombok. — Tóth Kálmán. Deák Ferenc halálára. — Ábrányi Emil. Deák Ferenc ravatánján (képpel). — Szász Károly. Deák sirja. — Komlóczy József. Deák Ferenc emlékezte. — Hajnalka. Emlékezés Deák Ferencre. — Négy László. Deák Ferenc mint szónok. Aesthetikai tanulmány. (Zichy M. rajzával). — Pap Gábor. Gondolatok Deák Ferenc ravatánján. Deák Ferenc emlékezte, költemények. — Frankenburg Adolf. Egy kis adat a kiegyezés stádiumából. — Várady Gábor. Apróságok egy nagy emberről. — B. Jósika Kálmán. Deák Ferenc a pártok fölött. — Női könyvek. — Hajnalka. Deák Ferenc halálára. — Anla. Mikor temették. — B. B. Vilma. Az utolsó koszorú. — K—y A—s. A Nedzky család. — Borostyáni Nándor. A nagyság terhe. — Második rész. Aidor Imre. Deák Ferenc. (Jellemrajzi vázlat). — Visi Imre. Deák Ferenc mint szónok. (Politikai szempontból). — Balázs Sándor. Deák Ferenc a társaságban. — Deák Ferenc aranyombódtáiból. — Adomák. — Abafi Lajos. Könyvészeti adalék.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együttl. egész évre ... 12 frt félévre ... 6 * Csepán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre ... 8 frt félévre ... 4 * Csepán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre ... 6 frt félévre ... 3 *

53. szám. — 1876. Budapest, december 31. XXIII. évfolyam.

DONADIO BIANKA.

Művész hazája széles e világ, mondja a költő és igazat mond. Azt a nyelvet, melyen a művészet nyilvánul, megérti minden ember, bármely nemzet-hez tartozzék. A szép arczkép, a szép szobor mindenkinek fölkelte bálumatát, s a szép zene iránt minden fül fogékony.

Azért, a hol a művészetnek számot tevő csarnoka van, képviselve van ott minden nemzet művészete, mely azt nagyra vitte. A múzeumok, a kép- és szoborcarnokok vetekedve szerzik egy-egy világhírű festő vagy szobrász eredetijét, vagy ha nem tehetik, legalább másolatát, öntvényét, úgy hogy a műrekek, melyeknek híre a művelt világot bejárta, minden ily gyűjteményben föltalálhatók.

A színpad sem egyéb, mint egy-egy ily muzeum, csakhogy annak műrekei — a szülő költészet természetéhez képest — örökké változnak, csoportozataik nem maradnak meg vaszonra vagy kőbe örökítve, hanem alakulnak, megújulnak, soha nem ismétlődnek, örökké újabb meg újabb élvezetet nyújtanak, mely nem hasonlít elődjéhez, ép úgy, mint a kaleidoszkop örökké változó képeivel.

A magyar nemzeti színház a magyar színművészet számára emelt templom vala. Az ma is. De nem vonhatta el magát a világrámlattól teljesen, melylyel nemzeti irányban és nemzeti jelleggel, de versenyezni és lépést tartani akart. Még a drámájában, melyet pedig a hazafias érzés és ösztön az idegen befolyástól szűzességében megtartani igyekezett, még abban sem tehetette, hogy kizárólag csak nemzeti maradjon, s a hazai drámairodalom a közönség érdeklődésében előbb a német, majd a francia színpad termékeivel volt kénytelen megküzdeni; sőt néha-néha egy-egy világhírű drámai művész, mint Ristori, Ira Aldridge, Levasseur is föllépett deszkáin. Operáját pedig éppen lehetetlen volt fenntartania idegen termékek nélkül, mert hisz ez a műfaj, az egy Erkelen kívül, eredeti magyar jellegű ápolóra még nem is igen talált, s a magyarnál sokkal előre haladottabb nemzetek sem képesek saját szükségletüket kielégíteni saját szel-

lemők termékeiből, s talán az egy olasz kivéve, minden más nemzet az idegenek termékeire is rászorul.

Mi is így vagyunk vele a nemzeti színpadon. Beethoven, Mozart, Rossini, Weber, Mayerbeer, Donizetti, Verdi, Wagner, Gounod, Auber, Cherubini, s Európa többi nagy zeneköltői itthon vannak nálunk és saját nemzeteiknek sem szerethetnek nagyobb élvezetet, mint nekünk, kik nem vagyunk csekélyebb műérzékkel ellátva, mint ama nemzetek, melyek őket szülték. Természetes tehát, hogy valamint mi is kölcsönözünk a külföld előkelő színpadai-

nak saját hazánk gyermekei közül olyokat, kik egyik-másik ismert zenemű kiváló tolmácsaiként szerepelnek, a nemzetek közt fennálló csereviszonyról fogva magunk is látni és hallani vágyunk olyanokat a külföld művészei közül, kik, hogy úgy mondjuk, rátermettek az előttünk ismert műrekek kitűnőbb előadására.

A mióta a nemzeti színház fennáll, sok világhírű művész fordult meg azon. Az egy orosz kivéve talán minden nemzet fiaihoz volt már szerencsénk. Láttunk olaszt, olykor egész stagionét — francziát, angolt, spanyolt, svédet, lengyelt,

DONADIO BIANKA.

Előfizetési felhívás

„BUDAPESTI BAZÁR“

czímű legszebb és leghasználhatóbb divatlapra. XVIII. évfolyam.

A „Budapesti Bazár“ január 1-86 száma diszes bál divatképet hoz, a főven pedig nagy képletben elegans bálöltözökeket mutat be; a január 15-ik számhoz pompás tableauxszertű álarcos jelmez-divatképek lesz mellékelve. A divatúditásba a legújabb bál czikkeket lesznek ismertetve, melyekre megrendeléseket szívesen elfogad a szerkesztőség. Mindenféle szabásminta megrendelhető.

Előfizetési ára: negyedévre 2 frt 50 kr., félévre 5 frt. Az előfizetési pénzek Király János szerkesztőhöz (uri-utca 11. szám) küldendők. 2834/6

A FRANKLIN-TÁRSULAT

magy. irod. intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4) megjelent és kapható

Vényminta-tár

a magyar gyógyszerkönyvhez. Pharmakologiai alapon összeállította Dr. SZEREMLEY MIHÁLY. Ára vászonba kötve 2 frt 60 kr.